

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського

НІЖИНСЬКА ВИЩА ШКОЛА :

ВИКЛАДАЧІ І ВИПУСКНИКИ

Календар

знаменних і пам'ятних дат

на 2024 рік



Ніжин – 2023

УДК 378.4(477.51)(059)

Н 60

Упорядники:

Косовських Л. П., завідувач сектору наукової бібліографії;

Мухомодєєва Н. В., провідний бібліотекар

Відповідальний за випуск : Морозов О. С., директор бібліотеки

Дизайн обкладинки : Мухомодєєва Н. В.

Ніжинська вища школа: викладачі і випускники : календар
Н 60 **знаменних і пам'ятних дат на 2024 рік / Ніжин. держ. ун-т ім.**
М. Гоголя ; Б-ка ім. акад. М. О. Лавровського ; упоряд.: Л. П.
Косовських, Н. В. Мухомодєєва. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя,
2023. – 87 с.

Календар знаменних і пам'ятних дат «Ніжинська вища школа: викладачі і випускники» на 2024 рік містить інформацію про видатних людей, чие життя та діяльність пов'язані зі славетним навчальним закладом. Серед них – викладачі-ювіляри, які працюють і нині, також видання репрезентує педагогів минулого, що залишили помітний слід в історії університету. До щорічника увійшло 206 персоналій. Кожна персоналія доповнена короткими біографічними відомостями та вміщує інформацію про наукові і творчі здобутки ювіляра. Упорядники дотримувались визначення дат за Григоріанським календарем (новим стилем).

Щорічник адресований науковцям, викладачам-педагогам, студентам та всім, хто цікавиться історією Ніжинської вищої школи.

© НДУ ім. М. Гоголя, 2023

© Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського

СІЧЕНЬ

1 січня (19 грудня 1913 р. за ст. ст.) – 110 років від дня народження



Юрія Олефіровича Збанацького (1914–1994), українського прозаїка, кінодраматурга, публіциста, лауреата Державної премії ім. Т. Г. Шевченка (1970), Літературної премії Чувашії ім. М. Сеспеля (1967), Премії ім. Лесі Українки (1975). Випускник НПП (1937).

Народився в с. Борсуків Остерського (тепер Чернігівського р-ну) в селянській родині. Навчався в Чернігівському педагогічному технікумі та Ніжинському педагогічному інституті, який закінчив у 1937 р. У 1941 р. закінчив історичний факультет Київського університету.

Учасник Другої світової війни – з 1941 по 1945 рр., командував партизанським загonom. В 1944 р. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Після війни очолив філологічний факультет Київського педагогічного інституту імені Горького. Був членом Спілки письменників України. З 1949 р. – відповідальний секретар, заступник голови правління, секретар правління Спілки письменників України. Депутат Верховної Ради УРСР 6-9-го скликань. В складі делегації України неодноразово брав участь у сесіях Генеральної Асамблеї ООН.

Друкувався з 1944 р. Його повісті «Між добрими людьми», «Морська чайка», «Курячий бог», роман «Сеспель» екранізовано на Київській кіностудії ім. О. П. Довженка.

Помер в Києві. Поховано на Байковому кладовищі.

1 січня – 95 років від дня народження **Віктора Андрійовича**



Костюченка (1929), літературознавця, прозаїка, перекладача, заслуженого працівника культури України. Кандидат філологічних наук (1966). Член Національної спілки письменників України (1982). Випускник НДП ім. М. В. Гоголя (1952).

Народився в с. Розсоха Чернобаївського (пізніше Іванківського р-ну) Київської обл. Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1952) та аспірантуру при Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка (1955). Працював в редакціях журналів «Дніпро», «Ранок». З 1973 р. – директор видавництва «Веселка».

Друкуватися почав від 1956 р. Досліджує українську літературу ХХ ст. Автор книг «Гартоване слово (3 естетичних поглядів Лесі Українки)», «Співець правди і свободи: про творчий шлях, суспільно-політичні погляди Лесі Українки», «Українська радянська література для дітей», «Літературними стежками: нарис історії української літератури для дітей ХХ ст. Автор нарисів «Степан Васильченко. Літературний портрет», «Біль аж до краю дороги...». Упорядник зібрання творів С. Васильченка, О. Іваненко, В. Симоненка, В. Сосюри, Лесі Українки. В 2008 р. написав автобіографічну повість «Світ – не батько, доля – не мати». Усі зазначені книги видано у Києві.

1 січня – 80 років від дня народження Ольги Григорівни Гроздовської (1944), піаністки, концертмейстера, лектора. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1971).



Народилася в м. Орджонікідзе (Північно-Осетинська АР). Закінчила Сумське музичне училище (1964) та музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1971).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1971 по 2000 рр. на посадах концертмейстера, викладача, старшого викладача (з 1984) класу фортепіано на кафедрі теорії музики та гри на музичних інструментах. Автор 20 науково-методичних статей. Основний напрям наукових досліджень – музична педагогіка.

Понад 35 років була художнім керівником клубу «Ліра». З 2000 по 2020 рр. – викладач фортепіано у Ніжинській хореографічній школі.

У 1999–2003 рр. сприяла організації літературно-музичних зустрічей з представниками клубу «Астер» польської діаспори в Ніжині. Автор книги «Крила натхнення духовної енергії» (2020).

1 січня – 70 років від дня народження Федора Степановича Сипченка (1954), старшого викладача фізичного виховання та валеології.



Народився в с. Слобідка Менського р-ну Чернігівської обл. Закінчив факультет фізичного виховання Чернігівського державного педагогічного інституту (1979).

Працював в Ніжинській вищій школі з 1981 по 2022 рр. на посадах викладача (1981–1987), старшого викладача (1987–2015), керівника секцій спортивного напрямку (2015–2022). Коло наукових інтересів – теорія і методика фізичного виховання студентів. Має публікації наукового та навчально-методичного характеру.

1 січня – 65 років від дня народження Антоніни Модестівни Грицай (1959), старшого викладача кафедри англійської мови і методики викладання. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1980).



Народилася в с. Кайнари Каушанського р-ну (Молдова). Закінчила факультет іноземних мов Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1980).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1980 по 2022 рр. на посадах лаборанта (1980–1984), викладача (1987–2000), старшого викладача (2000–2022). Викладала практику усного і писемного англійського мовлення, практичну граматику. На сьогодні має 11 одноосібних та 16 у співавторстві з колегами виданих методичних рекомендацій, посібників та публікацій у фахових виданнях. Є методистом-консультантом міського та обласного ліцеїв, бере участь в організації та проведенні міських шкільних олімпіад з англійської мови. Коло наукових інтересів: використання англійської преси на заняттях з англійської мови, організація роботи над художнім текстом в аудиторії на заняттях з домашнього читання.

2 січня – 75 років від дня народження **Михайла Івановича Бурди**



(1949), головного вченого секретаря АПН України, завідувача відділу математичної та інформатичної освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктора педагогічних наук (1994), професора (1996). Заслужений діяч науки і техніки України (2001). Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1970).

Народився в с. Красний Колядин Талалаївського р-ну Чернігівської обл. Закінчив фізико-математичний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1970). Вчителював у школах Києва (1970–1974).

Працював в Інституті педагогіки АПНУ: молодшим науковим співробітником (1974–1982), старшим науковим співробітником (1982–1989), провідним науковим спеціалістом, завідувачем лабораторії методики навчання математики й фізики (1990–1996), від 1996 р. – заступник директора з наукової роботи. З 2007 по 2015 рр. – головний учений секретар НАПН України, а з 2015 р. – завідувач відділу математичної та інформативної освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Коло наукових інтересів: дидактика та теорія і методика навчання математики, пріоритети розвитку шкільної математичної освіти, принципи і критерії відбору змісту математики, концептуальні засади диференційованого та профільного навчання математики в ЗСО, інтеграція та фундаменталізація змісту математики, компетентнісно-орієнтоване навчання, реалізація прикладної спрямованості змісту математики. Автор понад 200 наукових праць.

Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, нагрудними знаками «За наукові досягнення», «Василь Сухомлинський», медалями «Ушинський К. Д.», «Григорій Сковорода»

3 січня – 70 років від дня народження **Івана Івановича**



Заплішного (1954), кандидата педагогічних наук (1992), доцента кафедри географії, туризму та спорту (1998).

Народився в с. Митченки Бахмацького р-ну Чернігівської обл. Закінчив факультет фізичного виховання Чернігівського державного інституту ім. Т. Г. Шевченка (1978).

Працює у Ніжинській вищій школі з 1986 р. на посадах викладача (1986–1991), старшого викладача (1991–1998), доцента кафедри фізичного виховання і валеології (1998–2020). З січня 2020 р. працює на кафедрі географії, туризму та спорту.

Сфера наукових інтересів: шляхи покращення фізичної підготовки учнівської та студентської молоді. Автор понад 50 наукових праць, з них навчально-методичні посібники: «Фізичні вправи з обтяженнями» (2006), «Підготовка юних футболістів» (2008), «Волейбол у школі» (2010), «Українські народні рухливі ігри у дошкільному навчальному закладі» (2012) та ін.

4 січня – 75 років від дня народження **Петра Олександровича**



Громового (1949–2014), поета, журналіста, члена Національної спілки журналістів України (1985), лауреата Обласної журналістської премії імені Елан-Блакитного (1989). Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1970).

Народився в с. Криски Коропського р-ну на Чернігівщині. Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1970) за спеціальністю «вчитель української мови і літератури».

Писати вірші почав зі школи. Друкувався в газетах, зокрема в газеті «Нові горизонти», де пізніше став працювати заступником головного редактора. З 1983 р. – редактор газети «Колгоспне життя». З 1978 р. починає працювати в Чернігові завідувачем агропромислового відділу газети «Деснянська правда», а з 1991 р. стає заступником головного редактора і заступником голови правління однойменного редакційно-видавничого комплексу. Працював заступником редактора газети «Деснянка вільна».

Автор численних публікацій в місцевій пресі з проблем аграрного сектору. В 1994 р. разом із В. Сапоном, М. Будлянським та іншими авторами випустив збірку віршів «Над битим шляхом століть».

Помер 9 травня 2014 р.

5 січня – 110 років від дня народження **Олександри Петрівни**



Оніпко (1914–?), кандидата філологічних наук (1955), старшого викладача кафедри української літератури.

Народилася в с. Новий Кривий Ріг Криворізького р-ну Дніпропетровської обл. Закінчила факультет літератури Дніпропетровського державного університету (1935). Захистила кандидатську дисертацію на базі Інституту української літератури АН УРСР (1955).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1937 по 1941 рр. та з 1944 по 1962 рр. на посаді старшого викладача кафедри української літератури. Викладала курси : «Вступ до літературознавства», «Теорію літератури» та керувала педагогічною практикою студентів. Нагороджена нагрудним знаком «Відмінник народної освіти» (1951).

6 січня – 120 років від дня народження **Григорія Максимовича**



Отрощенко (1904–?), асистента кафедри зоології.

Народився в с. Кладьківка Комарівського (нині Ніжинського р-ну) Чернігівської обл. Закінчив Харківський ветеринарний інститут за спеціальністю «ветеринарний лікар» (1933).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1956 по 1961 рр. на посаді асистента кафедри зоології. Викладав курс «Анатомія людини» і «Анатомія тварин», керував виробничою практикою студентів по тваринництву.

Учасник Другої світової війни. Нагороджений «Орденем Червоної зірки» (1943) та «Орденем Вітчизняної війни» (1945).

9 січня – 190 років від дня народження **Ріхарда Августовича Фохта** (1834–1914), філолога-латиніста, педагога, професора римської словесності.



Народився в м. Гайтхайні (королівство Саксонія). Навчався в гімназії в м. Гриммі, в 1852 р. продовжив освіту в Ерлангенському університеті (Нюрнберг), де вивчав богослов'я та філософію. З 1853 по 1856 рр. навчався в Лейпцигському університеті, де отримав ступінь кандидата філології, а потім – доктора філософії.

В 1859 р. переїхав до Петербургу. На протязі п'ятнадцяти років викладав давні мови в училищі при лютеранській церкві Св. Анни. З 1867 по 1875 рр. – наставник, викладач латинської словесності і бібліотекар в Санкт-Петербурзькому історико-філологічному інституті.

З 1875–1892 рр. – ординарний професор кафедри римської словесності Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька. В 1892 р. вийшов у відставку. Нагороджений орденами Св. Анни 2-го ст. та Св. Станіслава 2-го ст. (1881).

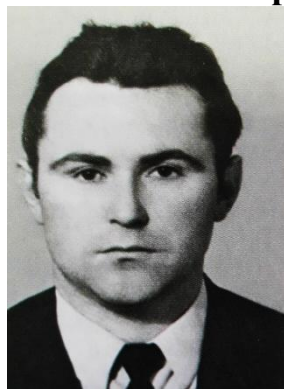
Його син, Фохт Вальтер Ріхардович – історик та архівіст. За відомостями мемуариста, в 70 років Р. А. Фохт закохався в артистку бродячого цирку, одружився з нею, і від цього шлюбу в Ніжині, в 1902 р. у нього народився ще один син, Ульріх Ріхардович.

10 січня – 85 років від дня народження **Єлизавети Денисівни Євтушенко** (1939), кандидата біологічних наук (1976), доцента (1984) кафедри зоології.



Закінчила Мелітопольський державний педагогічний інститут (1962). Працювала у Ніжинській вищій школі (1973–1991) на посаді викладача (1973–1978), старшого викладача (1978–1980), доцента кафедри зоології (1980–1991). Основний напрям наукових досліджень фізіологія вищої нервової діяльності людини і тварин, умовні рефлекси тварин.

10 січня – 85 років від дня народження **В'ячеслава Бернатовича Сікорського** (1939–2000), історика, соціолога, політолога, краєзнавця. Кандидат історичних наук (1973), доцент (1985).



Народився в с. Бук Наровлянського р-ну Гомельської обл. (Білорусь). Закінчив історичний факультет Київського університету ім. Тараса Шевченка (1968) та аспірантуру названого університету (1972).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1974 по 2000 рр. на посадах старшого викладача (1974–1981), доцента (1981–2000) кафедри економічної теорії і політології. Основний напрям наукових досліджень – політична історія ХХ ст. Автор більше 40 наукових праць.

Помер 28 квітня 2000 р.

10 січня – 75 років від дня народження Тетяни Іванівни Коновалової (1949), кандидата філологічних наук (1983), старшого викладача кафедри російської мови.



Народилася в с. Борщів Тернопільської обл. в сім'ї службовців. Закінчила філологічний факультет Ленінградського державного університету ім. А. А. Жданова (1972), та аспірантуру Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1980).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1980 по 1984 рр. на посадах викладача (1980–1983), старшого викладача (1984) кафедри російської мови. Основний напрям наукових досліджень – синтаксис сучасної російської мови.

З 1984 р. працювала завідувачем кафедри слов'янської філології Київського славістичного університету.

11 січня – 65 років від дня народження Сергія Івановича



Потапенка (1959), педагога, мовознавця, доктора філологічних наук (2008), професора, завідувача кафедри германської філології. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1981).

Народився в м. Городня на Чернігівщині. Закінчив з відзнакою факультет англійської мови Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1981) та аспірантуру при Київському педагогічному інституті іноземних мов (1991).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1984 по 2019 рр. на посадах викладача англійської мови, доцента (1995–2019), завідувача кафедри германської філології (1998–2001, з 2005–2019). Захистив кандидатську дисертацію (1991), докторську дисертацію (2008). Викладав курси: основи когнітивної лінгвістики; теорії основної іноземної мови; спецкурс з медійного дискурсу. Основні напрями наукових досліджень – дискурс-аналіз, когнітивна лінгвістика, когнітивна риторика, медіалінгвістика. Опублікував понад 200 наукових і навчально-методичних праць.

Віце-президент Української асоціації когнітивної лінгвістики і поезики; член Європейської асоціації лінгвістів (Societas Linguistica Europaea) та Міжнародної прагматичної асоціації (International Pragmatics Association).

Із вересня 2019 р. працює в Київському національному лінгвістичному університеті професором кафедри англійської філології, перекладу і філософії мови.

Нагороджений нагрудним знаком «За наукові та освітні досягнення» (2019).

11 січня – 60 років від дня народження Світлани Олександрівни Коваленко (1964), старшого викладача кафедри біології. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1986).



Народилась в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчила природничий факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1986).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1990 по 2022 рр. на посадах асистента (1990–2015), старшого викладача (2015–2022). Забезпечувала викладання навчальної дисципліни «Методика навчання біології та природознавства». Основні напрями наукових

досліджень – педагогіка, методика навчання біології. Автор 50 наукових праць, серед яких 8 навчальних і навчально-методичних посібників.

Брала активну участь у створенні Ніжинського ліцею Ніжинської міської ради на правах підрозділу НДУ імені М. Гоголя. Понад 20 років є вчителем біології і екології міського ліцею.

14 січня – 115 років від дня народження **Марка Мойсейовича**



Плісецького (1909–1990), літератора, філолога та фольклориста, билинознавця. Кандидат філологічних наук (1940), доктор історичних наук (1962), професор (1965).

Народився в м. Чернігів. В 1924 р. закінчив чернігівську семирічку, в 1927 р. – промтехшколу, до 1932 р. навчався в технікумі промкооперації. В 1937 р. закінчив аспірантуру Київського університету, учень академіка О. І. Білецького. Як літературний критик вперше виступив 1930 р. в журналі «Молодняк».

Працював журналістом – «Молодий комунар», «Червоний боєць», був на видавничій роботі – «Радянська школа»; друкуватися почав з 1931 р. Під час німецько-радянської війни – в редакції газети «Радянська Україна». Працював на посаді доцента Київського (1935–1949) та Ужгородського (1949–1963) університетів. Засуджений у критиці за «буржуазно-націоналістичні збочення та помилки» в розвідці «Український фольклор» у колективному «Нарисі історії української літератури».

У Ніжинській вищій школі працював з 1964 по 1966 рр. Займав посади завідувача кафедри російської і зарубіжної літератур, доцента кафедри історії української літератури (1966). Автор більше 50 наукових праць.

15 січня – 75 років від дня народження **Ольги Василівни**



Ростовської (1949), історика, педагога, кандидата історичних наук (1980), доцента (1985) кафедри історії України та політології.

Народилася в смт. Черняхів Житомирської обл. в сім'ї службовців. Закінчила історичний факультет Київського університету ім. Т. Г. Шевченка (1971) та аспірантуру названого університету (1979).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1971 по 2014 рр. на посадах асистента (1971–1976), викладача (1979–1981), старшого викладача (1981–1983), доцента (1983–2014). З 1976 по 1979 рр. навчалася в аспірантурі при Київському університеті ім. Т. Г. Шевченка.

Основний напрям наукових досліджень – історія молодіжних рухів; проблеми формування особистості; соціально-політична і національно-визвольна історія України; українська медієвістика, державотворчі процеси. Автор понад 50 наукових праць.

16 січня – 70 років від дня народження **Ольги Володимирівни**



Мельник (1954), піаністки, педагога, режисера. Заслужений працівник культури України (2009).

Народилася в м. Київ. Закінчила Київську спеціалізовану музичну школу-інтернат імені Миколи Лисенка по класу фортепіано, а у 1977 р. – Київську консерваторію ім. П. І. Чайковського.

Працювала в Ніжинській вищій школі викладачкою кафедри музичного виховання (1980–1982). У 1989 р. організувала дитячий фольклорний гурт «Дай Боже!», що гастролює з концертами містами України, а також за кордоном, де високопрофесійно представляє культуру України. Входить до журі різних всеукраїнських і міжнародних фестивалів і конкурсів, бере участь у фольклорних експедиціях. Нагороджена премією ім. В. Стуса (2008). Дружина Тараса Мельника, директора фестивалю «Червона Рута».

17 січня – 70 років від дня народження **Тараса Васильовича**



Мельника (1954–2022), музичного продюсера, композитора, музикознавця, культурно-громадського діяча, беззмінного директора фестивалю «Червона рута».

Народився в смт. Перечин Ужгородського р-ну Закарпатської обл. Закінчив Київську консерваторію (1980) та аспірантуру при Московській консерваторії за спеціальністю «музична фольклористика» (1985).

У 1980–1982 рр. працював викладачем кафедри музичного виховання у Ніжинському державному педагогічному інституті ім. М. В. Гоголя. Пізніше викладав історію української музики в Національній Музичній Академії України ім. П. І. Чайковського.

В 1989 р. разом з Кирилом Стеценком організував та провів у м. Чернівцях перший фестиваль україномовної музики «Червона Рута». Співорганізатор перших україномовних музикальних телепередач (1987–1989). Один із засновників і керівників Українсько-канадської спілки підприємства «Кобза» (1989–1991). Кавалер ордену «За заслуги» III ступеня.

Помер 22 січня 2022 р.

18 січня – 80 років від дня народження **Олени Василівни Бартиш**



(1944–2022), старшого викладача кафедри англійської філології.

Народилася в м. Гадяч Полтавської обл. в сім'ї службовців. Закінчила факультет романо-германської філології Київського педагогічного інституту іноземних мов (1966).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1966 по 2011 рр. на посадах асистента (1966–1971), викладача (1971–1986), старшого викладача кафедри англійської мови (1986–1991), старшого викладача кафедри англійської філології (1991–2011).

Основний напрям наукових досліджень – граматика англійської мови. Має публікації наукового та навчально-методичного характеру.

19 січня – 90 років від дня народження **Володимира Павловича**



Крутиуса (1934), педагога, літературознавця, кандидата філологічних наук (1969), доцента (1976) кафедри української літератури.

Народився в с. Глибочок Тальнівського р-ну Черкаської обл. Закінчив філологічний факультет Одеського державного університету ім. І. І. Мечнікова (1957), аспірантуру при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР (1965).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1965 по 1999 рр. Займав посади старшого викладача (1969), доцента кафедри української літератури (1976), заступника декана філологічного факультету (1970). Автор понад 30 наукових праць. Основний напрям наукових досліджень – літературознавство і методика викладання української літератури.

20 січня – 120 років від дня народження **Георгія Овсійовича**



Костенецького (1904–1957), старшого викладача кафедри російської мови. Випускник НІНО (1925).

Закінчив Ніжинський інститут народної освіти (1925).

Працював у Ніжинській вищій школі (1930–1941, 1943–1957).

Заарештований 15.03.1938 р. «за контрреволюційну діяльність», «зраду батьківщини»; справу припинено 04.01.1939 р.

З листопада 1941 по 1942 рр. – викладач української мови і літератури Ніжинської фельдшерсько-акушерської школи. В 1953–1956 рр. працював інспектором учбової частини Ніжинського педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя.

25 січня – 115 років від дня народження **Володимира**



Володимировича Фоміна (1909–1979), відомого хіміка, член-кореспондента АН СРСР (1964), доктора хімічних наук, професора (1962). Випускник Ніжинського інституту соціального виховання (1931).

Народився в с. Дамурати Сокальського повіту Гродненської губернії (нині, село у гміні Суховоля Сокульського повіту Підляського воєводства, Польща). У 1915 р. сім'я Фоміних переїхала до Ніжина. Закінчив аграрне відділення Ніжинської агротехнічної школи (1926) та техніко-математичне відділення Ніжинського інституту народної освіти та Інституту соціального виховання (1931). Учителював у школах Ніжина, Владивостока, Казахстану (1932–1938). У 1941 р. закінчив аспірантуру при кафедрі неорганічної хімії Московського державного педагогічного інституту ім. К. Лібкнехта та захистив дисертацію на ступінь кандидата хімічних наук.

У 1943 р. призначений доцентом кафедри неорганічної хімії МДУ, де за завданням В. Курчатова брав участь у створенні радіохімічної лабораторії та курсу радіохімії. Протягом 1944–1948 рр. керував цією лабораторією, здійснюючи підготовку фахівців для майбутньої атомної промисловості. У 1948 р. переведений до ВНДІ неорганічних матеріалів, де у 1952–1977 рр. займав посаду заступника директора з наукової роботи. У 1959 р. присуджено вчений ступінь доктора хімічних наук за сукупністю робіт, а в 1962 р. затверджений у званні професора. Продовжував активну діяльність аж до смерті.

26 січня – 60 років від дня народження **Володимира Віталійовича**



Боровика (1964), старшого викладача кафедри географії, туризму та спорту.

Народився в с. Лосинівка Ніжинського р-ну Чернігівської обл. Закінчив Чернігівський державний педагогічний інститут ім. Т. Г. Шевченка за спеціальністю «учитель фізичної культури» (1985) та аспірантуру при кафедрі педагогіки НДУ імені Миколи Гоголя (2010).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1987 по 2022 рр. на посадах: викладача (1987–1994), старшого викладача (1994–2022) кафедри географії, туризму та спорту. Коло наукових інтересів – дослідження проблеми історії становлення та розвитку фізичного виховання учнівської молоді (1890–1917). Автор понад 20 наукових публікацій і методичних посібників для учнівської та студентської молоді.

Член журі Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2018» за спеціальністю «учитель фізкультури» (м. Запоріжжя).

Призер та переможцем міських, районних та обласних змагань з лижних перегонів.

27 січня – 85 років від дня народження **Павла Федоровича**



Тимошенка (1939), журналіста, художника. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1966).

Народився в с. Красний Колядин Дмитрівського (нині Прилуцького р-ну) Чернігівської обл. в сім'ї селян. Закінчив з відзнакою філологічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1966). В інституті був редактором факультетської газети «Молодь».

По закінченні вузу працював вихователем Барської школи-інтернату Вінницької обл. У 1974 р. очолив редакцію колективу районної газети «Подільський край», де пропрацював до виходу на пенсію у 2001 р. З 1976 р. – член Спілки журналістів України.

Неодноразово обирався депутатом Барської районної ради. У 2007 р. з пропозиції районного осередку Всеукраїнського товариства «Просвіта» та районної організації Народний рух України за громадську активність художнику-аматору П. Тимошенку було присвоєно звання Почесного громадянина міста Бар.

З дитинства захоплювався малюванням. Створив ряд альбомів художніх фото з численних поїздок Україною та до Казахстану, Югославії, Болгарії, Польщі, Італії та Єгипту. Його картини сьогодні знаходяться у приватних колекціях Польщі, Ізраїля, Англії та Америки.

28 січня – 65 років від дня народження **Тетяни Миколаївни**



Тимченко (літ. псевдонім *Ірина Васильківська*) (1959), старшого викладача кафедри англійської мови і методики викладання. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1980).

Народилася в м. Ніжин Чернігівської обл. в сім'ї службовців. Закінчила з відзнакою факультет англійської мови Ніжинського державного педагогічного інституту (1980).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 2000 по 2020 рр. на посаді старшого викладача кафедри англійської мови і методики

викладання, заступника декана з виховної роботи факультету іноземних мов (2004) Викладала практику усного та писемного мовлення, мовну практику на денному та заочному відділеннях. Коло наукових інтересів: проблеми виховання студентської молоді.

Брала участь у проєкті «Мовні табори» (2016–2017, 2017–2018), волонтерському проєкті «Навчання англійської мови людей третього віку», університетських читаннях творів Гоголя на національний рекорд в Україні. (2019).

Талановита поетеса, автор поетичних збірок «Палітра життя», «Веселі наголоси».

31 січня (19 січня за ст. ст.) – 150 років від дня народження Петра Олександровича Бельського (1874–?), педагога, географа.



Народився в м. Твері, (РФ). Закінчив Московський університет (1902), залишений при університеті для підготовки до професорського звання на кафедрі фізичної географії, де працював під керівництвом Д. Анучина. У 1908 р. заарештований за участь у військовій організації партії соціал-революціонерів, засуджений на 5 років поселення. Втік за кордон, працював у Женевському університеті.

З 1911 по 1917 рр. співробітничав у журналах «Землеведение», «Природа» (деякий час редагував).

Голад 20-х рр. був причиною переїзду в Україну. Працював у Ніжинському ІНО (1922–1930). Займав посади викладача фізики (1922), біології та природознавства (1923), завідувача кафедри математики та фізики (1922–1923), професора біології II групи (з 1928).

Наукові інтереси пов'язані з фізичною географією та розвитком особистості людини. Досліджував різні регіони, описав їх у працях «Тянь-Шань и другие горные системы центральной Азии» (1899), «Петровские озера Тверской губернии» (1900, срібна медаль) та ін. Декілька праць присвячено території України. У березні 1930 р. ГПУ УРСР завело справу на П. О. Бельського.

31 січня – 70 років від дня народження Ольги Вадимівни Євсєєвої (1954), кандидата біологічних наук (2006), доцента (2009) кафедри фізичного виховання і валеології.



Народилася в м. Прилуки Чернігівської обл. Закінчила біологічний факультет Чернівецького державного університету (1976).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1978 по 2011 рр. на посадах асистента (1978–1988), старшого викладача (1988–2007), доцента кафедри фізичного виховання і валеології (2007–2011).

Основний напрям наукових досліджень – вузівська педагогіка та психологія, валеологія, вікова фізіологія. Авторка понад 70 наукових праць.

ЛЮТИЙ

2 лютого – 80 років від дня народження **Петра Андрійовича**



Нестеренка (1944), українського журналіста та письменника, члена Національної Спілки письменників України і Національної спілки журналістів України. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1969).

Народився в с. Галайбине Борзнянського (нині Ніжинського р-ну) Чернігівської обл. Закінчив філологічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1969). Журналістську освіту здобув у Києві, закінчивши відділення преси, радіо й телебачення ВПШ (1973).

Розпочав кореспондентську діяльність у Борзнянській і Варвинській районних газетах Чернігівської обл. З 1969 р. працював на Сумщині в обласних газетах, був редактором районних газет у Тростянці та Великій Писарівці, а потім тривалий час власним кореспондентом всеукраїнських газет «Радянська Україна», «Урядовий кур'єр», «Сільські вісті».

У творчому доробку автора 26 художньо-документальних та художніх книжок – повістей, оповідань, новел, нарисів. Більшість з них про рідну Чернігівщину. В 2014 р. видано книгу «Заграви над Десною» – про події Другої світової війни у Сосницькому районі. Випустив книгу творчих портретів сумських митців «Джерела натхнення».

Делегат 6-го з'їзду НСПУ. Лауреат премій імені Леоніда Глібова, Миколи Теницького, Пилипа Рудня.

5 лютого (24 січня за ст. ст.) – 175 років від дня народження **Петра**



Васильовича Нікітіна (1849–1916), відомого вченого-єлініста, доктора грецької словесності (1883), академіка (1888).

Народився в м. Устюжна Новгородської губ. (нині Вологодської обл., РФ) в селянській родині. Закінчив С.-Петербурзьку духовну семінарію (1867) та Історико-філологічний інститут (С.-Петербург, 1871). Відтоді викладав у 2-й С.-Петербурзькій гімназії. З 1873–1875 рр. перебував у науковому відрядженні в Німеччині.

Працював у Ніжинському історико-філологічному інституті кн. Безбородька (1875–1879). Займав посаду екстраординарного (1875–1877), від 1877 – ординарного професора кафедри грецької словесності. Магістр грецької словесності (1876).

Від 1879 по 1906 рр. працював в С.-Петербурзькому університеті. Займав посаду ректора (1890–1897). Водночас викладав в Історико-філологічному інституті (1884–1906). Від 1906 р. – керівник відділення класичної, візантійської і західно-європейської археології Російського археологічного товариства. Віце-президент Російської Академії наук (1900–1916). Наукові дослідження: граматики і діалектологія грецької мови; драматургія; епіграфіка; візантиністика.

Помер в 1916 р. Похований в С.-Петербурзі.

7 лютого – 65 років від дня народження Світлани Олексіївни Борисюк (1959), кандидата педагогічних наук (1994), доцента (2001) кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи.



Народилася в с. Коритне Демидівського р-ну Рівненської обл. Закінчила Бродівське педагогічне училище на Львівщині (1978), Київський державний педагогічний інститут ім. О. М. Горького (нині Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова) за спеціальністю «Педагогіка і психологія» (1983) та аспірантуру при НПУ ім. М. Драгоманова (1994).

Працює в Ніжинській вищій школі з 1987 р. на кафедрі педагогіки на посадах асистента (1988–1990), старшого викладача (1990–1998), доцента (1998–2002); доцента кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи (з 2002). Сертифікований психотерапевт (2008), міжнародний тренер освітніх проектів з Позитивної Психотерапії (2011).

Основний напрям наукових пошуків – підготовка фахівців соціальної сфери до консультативної роботи. У своєму науковому доробку має більше 100 публікацій. Член наукової Ради V і VI Міжнародних наукових семінарів для студентів «Родина як середовище соціалізації дитини» (Державна Вища Професійна Школа у м. Хелм, Польща).

Координатор міжнародної співпраці кафедри. Керівник Центру соціально-педагогічних досліджень (з 2011), який діє при кафедрі. Член редакційної колегії іноземного рецензованого наукового видання «SCIENTIA» (Польща) з 2017 р. Активний громадський діяч, учасник заходів і проектів органів міського самоврядування та Ніжинської територіальної громади.

Відмінник освіти України (2005), нагороджена орденом «Єдність та Воля» за представленням командування ЗБТО «Ніжин» (2019).

8 лютого – 80 років від дня народження Ніни Іванівни Лукашової (1944), доктора педагогічних наук (2011), професора кафедри хімії (2013). Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1966).



Народилася в с. Тополі Дворічанського р-ну на Харківщині в селянській родині. Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя за спеціальністю «Біологія і основи сільськогосподарського виробництва» (1966) та аспірантуру Московського педагогічного інституту. У 1987 р. присвоєно вчене звання доцента кафедри хімії.

Працює в Ніжинській вищій школі з 1967 на посадах викладача кафедри хімії (1967–1969), асистента (1969–1983), старшого викладача (1983–1985), доцента (1985–1991), завідувача кафедрою хімії (1991–2003), доцента (2003–2011), професора кафедри хімії з 2011 року і до теперішнього часу.

Наукові дослідження: розвиток професійних інтересів студентів-хіміків, методика викладання хімії у середній і вищій школах, історія методики науки, формування творчої особистості вчителя хімії сучасної української школи в процесі професійно-методичної підготовки майбутніх фахівців у ЗВО. Має біля 160 публікацій наукового та навчально-методичного характеру. Серед них монографія, шкільні підручники, навчально-методичні посібники, статті та тези доповідей.

З 2011 р. і дотепер є членом спеціалізованої вченої ради К 26.452.05 в Інституті педагогіки НАПН України.

Відзнаки: «Відмінник народної освіти УРСР» (1990), нагрудний знак «Василь

Сухомлинський» (2007), «Заслужений працівник Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя».

9 лютого – 85 років від дня народження **Івана Кириловича**



Харитонов (1939–2020), кандидата філологічних наук (1985), доцента кафедри англійської філології (1991).

Народився в с. Клепали Буринського (нині Конотопського р-ну) Сумської обл. Закінчив факультет іноземних мов Київського педагогічного інституту іноземних мов (1964), Вищі педагогічні курси іноземних мов (1968) та аспірантуру при Київському педагогічному інституті іноземних мов (1977).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1968 по 2017 рр. У 1984 р. захистив дисертацію на звання кандидата філологічних наук. У 1991 р. йому було присвоєно наукове звання доцента.

Основний напрям наукових досліджень – категоріальна семантика. Має понад 30 наукових праць, з них – 12 навчальних посібників з теоретичної граматики англійської мови, посібники з поетичного перекладу з різних мов, посібники шкіл і ліцеїв. З 2008 р. займався перекладом художніх творів.

11 лютого – 70 років від дня народження **Наталії Іванівни**



Яковець (1954), кандидата педагогічних наук (1985), доцента (1990), професора (2004). Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1978).

Народилася в с. Мала Кошелівка Ніжинського р-ну Чернігівської обл. Закінчила Ржищівське педагогічне училище (1973), з відзнакою фізико-математичний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту (1978), аспірантуру Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР (1985).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1979 по 2009 рр. на посадах викладача (1980–1986), старшого викладача (1986–1987), доцента (1987–1992), замісника декана фізико-математичного факультету (1992–1994), проректора (1994–1999). З 1999 по 2009 рр. очолювала кафедру педагогічної майстерності. З 2004 р. – професор кафедри педагогічної майстерності.

Автор більше 130 наукових праць, серед них – біля 20 навчальних та навчально-методичних посібників, навчальні плани, програми, методичні рекомендації. Відмінник освіти України. Нагороджена медаллю «За трудову доблесть», Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України.

11 лютого – 60 років від дня народження **Андрія Вікторовича**



Семеніхіна (1964), кандидата біологічних наук (1992), доцента (2006) кафедри хімії та фармації.

Народився в м. Дніпропетровськ (нині м. Дніпро). Закінчив Дніпропетровський державний університет за спеціальністю «Біохімія» (1986) та аспірантуру Державного НДІ прикладної мікробіології (1990).

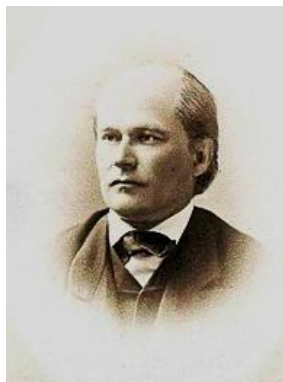
Працював у Ніжинській вищій школі з 2006 по 2018 рр. на посадах доцента кафедри фізики (2006–2020); доцента кафедри хімії (2011–2018). З 2011 по 2014 рр. навчався у докторантурі при Інституті ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України. З 2019 р. –

завідувач кафедри агрономії ВП НУБіП України Ніжинський агротехнічний інститут.

Основними напрямками наукової діяльності є протеоміка спряжених мембран, біологічна активність ферментів (ферментних комплексів), біотехнологічна регуляція поліферментної активності фотосинтезуємих субклітинних комплексів вищих рослин за дією ґрунтових мікроорганізмів, використання біологічних (мікробіологічних добрив) для відтворення ґрунтів, біотехнологічна регуляція родючості ґрунтів при формуванні ефективних рослинно-мікробних систем. Має понад 60 наукових публікацій.

Член Українського біохімічного товариства. Член редколегії «Журналу органічної та фармацевтичної хімії».

12 лютого (31 січня за ст. ст.) – 200 років від дня народження Василя



Андрійовича Незабитовського (1824–1883), українського вченого, юриста, спеціаліста в галузі міжнародного права. Доктор політичних наук (1862).

Народився у м. Радомисль (сучасна назва Радомишль) Житомирської обл. У 1846 р. закінчив Київський університет Св. Володимира.

Працював в Ніжинському юридичному ліцеї кн. Безбородька з 1846 по 1853 рр. Викладав історію права, державне та фінансове право. Очолював кафедру законів казенного управління Ніжинського ліцею (1850–1853). У Ніжині написав магістерську

дисертацію.

У 1853 р. став завідувачем кафедри міжнародного права Київського університету, пізніше – деканом юридичного факультету, був проректором Університету Св. Володимира. В 1862 р. написав докторську дисертацію «Вчення публіцистів про міждержавне володіння». Праці В. Незабитовського мали важливу роль у розробці важливих інститутів міжнародного права.

Нагороджений орденами Св. Анни 2-го (1865) і 1-го ступ. (1882), Св. Володимира 3-го ступ. (1874), Св. Станіслава 1-го ступ. (1878).

Помер 14 червня 1883 р.

13 лютого – 75 років від дня народження Миколи Михайловича



Івашути (1949), старшого викладача кафедри педагогіки.

Народився в с. Авдіївка Куликівського р-ну Чернігівської обл. Закінчив Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1976).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1976 по 1987 рр. Займав посади асистента кафедри педагогіки (1976–1986), старшого викладача кафедри психології (1986–1987). Основний напрям наукових досліджень – управління виробничими колективами, методика написання контрольних робіт із загальної та вікової психології.

З 1987 р. працював в Ніжинському училищі культури і мистецтв на посаді викладача культурологічних і психолого-педагогічних дисциплін.

15 лютого (3 лютого за ст. ст.) – 215 років від дня народження



Костянтина Михайловича Базілі (1809–1884), російського сходознавця, мандрівника і дипломата грецького походження. Випускник Ніжинської Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1827).

Народився в м. Константинополі Османської імперії (нині м. Стамбул, Туреччина). Після Грецької революції 1821 року його сім'я переїздить в Росію.

Освіту отримав в Ніжинській Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1822–1827) та Одеському Рішельєвському ліцеї (1827–1830). Приятель М. В. Гоголя. З 1833 р. служив у Міністерстві закордонних справ; у 1839–1844 рр. – консул, у 1844–1853 рр. – генеральний консул у Сирії та Палестині. Брав участь у Віденських конференціях 1855 р. та Паризькому конгресі 1856 р.

Автор багатьох літературних творів, був співробітником першого російського енциклопедичного лексикону Плюшара, де написав багато статей, здебільшого присвячених Сходу, ґрунтовно вивченого ним під час його поїздок. У Парижі під час Берлінського конгресу видав ряд політичних нарисів під загальним заголовком: «Questions du jour». Найбільш значуща робота Базілі – «Сирія і Палестина під турецьким урядом в історичному та політичному відношенні» (ч. 1-2, 1862), що є одним із найбільш серйозних досліджень історії Сирії та Палестини в 19 ст., в якій докладно висвітлена визвольна боротьба арабів проти турецького гніту. В області історичних поглядів зазнав впливу Гізо та Тьєррі.

16 лютого – 150 років від дня народження **Августа Августовича**



Мартова (1874–1911), філолога-латиніста. Випускник НІФІ кн. Безбородька (1898).

З 1898 по 1901 рр. викладав грецьку мову в Імперській Казанській І-й гімназії. В 1901 р. Конференцією Ніжинського історико-філологічного інституту був вибраний на посаду наставника студентів та викладачів інституту. Протягом 1901–1911 рр. викладав латинську та німецьку мови, а також римську історію та право в alma mater. Завідував інститутською бібліотекою.

Мартову належить кілька праць з класичної філософії, а саме рецензії на переклад Светонія, зроблений Олексієвим («Журнал министерства народного просвещения», 1904), і деякі праці ніжинського професора Турцевича («Гермес», 1908 № 1), переклад Лукіана «Як писати історію» (Ніжин, 1907). У рукописі залишилася велика робота «Систематичний покажчик книг та статей з латинської філології, надрукований у Росії». Готував до друку дві великі роботи «Бібліографія з римської словесності» і дослідження з історії Риму імператорської епохи.

16 лютого (3 лютого за ст. ст.) 1911 р. у віці 37 років помер від туберкульозу легень в м. Пернові Ліфляндської губернії (нині м. Пярну, Естонія).

17 лютого – 95 років від дня народження Лева Сергійовича



Балашова (1929–2015), українського геоботаника, доктора біологічних наук (1994), професора (2015). Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1952).

Народився в м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ) в сім'ї службовців. Перед блокадою Ленінграду разом із матір'ю і сестрою був евакуйований у Вологодську обл. Після війни родина переїздить до м. Ніжина. В 1952 р. закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя. З 1952 по 1959 рр. працював асистентом кафедри ботаніки Ніжинського педагогічного інституту.

З 1959 р. – аспірант Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України. В 1965 р. захистив кандидатську дисертацію і з 1969 р. – старший науковий співробітник Інституту ботаніки. У 1994 р. захистив докторську дисертацію, продовжив працювати у відділі геоботаніки провідним науковим співробітником.

Автор понад 200 наукових праць, зокрема 9 монографій. Вивчав лучну та болотну рослинність Полісся та Лісостепу України, їх зміну під впливом діяльності людини, зокрема наслідки Чорнобильської катастрофи. Зробив суттєвий внесок в охорону природи України, обґрунтувавши створення близько 20-ти заповідних територій і виступаючи проти осушення боліт і річок Полісся.

23 лютого – 105 років від дня народження Олексія Петровича



Роготченка (1919–2005), українського письменника, члена Спілки письменників України (1972). Випускник НПІ (1955).

Народився в с. Бетяги (нині с. Великі Кринки) Глобинського р-ну на Полтавщині в родині заможного селянина. Під час колективізації родина письменника виїхала до Бурят-Монгольської АРСР. Повернувшись в Україну навчався у Харківському університеті (1938–1941) на одному курсі з письменником О. Гончаром, з яким вони мешкали в одній кімнаті гуртожитку і підтримували все життя дружні стосунки.

У повоєнний час успішно закінчив історичний факультет Ніжинського педагогічного інституту (1955). З 1965 р. – заступник головного редактора журналу «Радуга», у 1988–1995 рр. – головний редактор. Автор 12 романів, сотні повістей та нарисів.

Учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Вітчизняної війни I та II ступеня, Червоної Зірки, «Знак Пошани», медалями, Почесною грамотою та Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

Помер 27 грудня 2005 р., похований в м. Києві на Байковому кладовищі.

24 лютого (11 лютого за ст. ст.) – 110 років від дня народження



Олександра Миколайовича Бондаревського (на еміграції – *Бондарівський*) (1914–1998), провідного діяча Державного Центру УНР в екзилі, публіциста. Випускник НІСВ (1934, 1938).

Народився в м. Борзна, Чернігівської обл. Закінчив робітничий (1934) та філологічний (1937) факультети Ніжинського інституту соціального виховання. Від 1940 р. –

викладач Одеського університету.

Від 1943 р. – на еміграції. Жив у Мюнхені. Фундатор Українського національного державного союзу. Від 1946 р. – у Великій Британії. Брав активну участь у діяльності Союзу українців, у 1950–1980 рр. – голова Фундації ім. С. Петлюри в Лондоні. Викладав у школах українознавства, автор наукових статей в емігрантських виданнях з історії визвольних змагань українського народу (публ. в «Українській думці», «Визвольному шляхові» та ін.).

Помер 01. 12. 1998 р. в Лондоні.

24 лютого – 65 років від дня народження **Ольги Петрівни Добровольської** (1959), викладача кафедри німецької мови.



Народилася в с. Братушани Єдинецького р-ну (Молдова). Закінчила факультет романо-германської філології Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1982). З 1982 по 1987 рр. працювала перекладачем на судах Чорноморського пароплавства. Працювала у Ніжинській вищій школі на посаді викладача німецької мови (1987–1992). Виїхала в Німеччину на постійне місце проживання.

БЕРЕЗЕНЬ

1 березня – 80 років від дня народження **Олександра Івановича Безпалого** (1944–2013), журналіста. Член Національної спілки журналістів України. Заслужений журналіст України. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1972).



Народився в с. Бурківка Ніжинського р-ну на Чернігівщині у селянській родині. Закінчив філологічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1972) та відділення журналістики Київської вищої партійної школи (нині Національна академія державного управління при Президентові України) в 1985 р.

Працював у Ніжинській вищій школі електриком студгуртожитку (1965–1972), лаборантом кафедри української літератури (1992–1993), редактором газети «Альма-матер» (1994–1996).

З 1996 по 2004 рр. – редактор Ніжинської міської газети «Вісті», з 2009 по 2010 рр. – редактор газети «Ніжин-інфо».

2 березня (18 лютого за ст. ст.) – 205 років від дня народження



Миколи Максимовича Сементовського (Сементовський-Курило) (1819–1879), українського письменника, історика, археолога, краєзнавця. Випускник Ніжинського фізико-математичного ліцею кн. Безбородька (1840).

Народився в с. Семеногірка Золотоноського повіту Полтавської губернії (нині Чернобаївського р-ну Черкаської обл.) в родині дрібного поміщика. З 1836 по 1840 рр. навчався в Ніжинському фізико-математичному ліцеї кн. Безбородька. Літературною творчістю почав займатися під час навчання у Ліцеї (повість «Андроник», надрукована в «Детском журнале» в 1838 р.).

Від 1840 р. служив у канцеляріях Чернігівського, потім Полтавського, Харківського генерал-губернаторів. З 1843 р. працював у канцелярії Військового міністерства в Петербурзі. Автор праць про пам'ятки й історичні місця Києва, запорозькі та донські старожитності, розвідок про харківський театр, а також низки літературних творів, зокрема присвячених В. Л. Кочубею, І. С. Мазепі та ін.

Статський радник. Член Імператорського Географічного товариства (1846), член-кореспондент Імператорського Археологічного та Нумізматичного товариства (1852). Від 1866 р. видавав «Киевский хозяйственный календарь» (пізніше – «Киевский всенародный календарь»). Підтримував дружні стосунки з М. Костомаровим та іншими українськими діячами. В 1869 р. заснував літературно-політичну газету «Паровоз».

Помер у родовому маєтку і похований у м. Іркліїв.

2 березня (18 лютого за ст. ст.) – 190 років від дня народження **Лева**



Івановича Ждановича (1834–бл.1901), педагога.

Професор, викладач законів державного управління та статистики в Ніжинському ліцеї кн. Безбородька (1866–1873). Директор Чернігівської земської учительської семінарії (1873–1876), Учительської семінарії в місті Дерпт (нині Тарту, Естонія; 1876–1881), Народного училища Чернігівської губернії (1881–1889). Дійсний статський радник (1889). Співпрацівник «Журнала Министерства народного просвещения». Відомий також як автор «Гімну» на 25-літній ювілей царювання російського імператора Олександра II (Дерпт, 1880).

5 березня – 95 років від дня народження **Лідії Іванівни Колесник**



(1929–1989), педагога, кандидата фізико-математичних наук (1970). Випусниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1953).

Народилася в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчила фізико-математичний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1953) та аспірантуру при Інституті математики АН УРСР (нині Ін-т математики АН України) (1970).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1953 по 1988 рр. Займала посади асистента (1953–1966), старшого викладача кафедри математики (1966–1975), в. о. завідувача кафедри математики (1971–1975), доцента кафедри вищої математики (1975–1980).

Основний напрям наукових досліджень – питання математичного аналізу і теорії функцій. Має понад 20 наукових робіт.

Громадський діяч. Багато років очолювала профспілкову організацію факультету.

8 березня (24 лютого за ст. ст.) – 120 років від дня народження **Івана**



Георгійовича Спаського (1904–1990), історика-нумізмата, мистецтвознавця, музейника, доктора історичних наук (1962). Засновник радянської наукової нумізматичної школи. Випускник НІНО (1925).

Народився в м. Ніжині Чернігівської обл. у родині священика Миколаївського собору Георгія (Юрія) Спаського. Закінчив Ніжинську класичну гімназію при Історико-філологічному інституті кн. Безбородька (1921), Ніжинський інститут народної освіти (1925) та Інститут мовознавства та історії матеріальної культури при Ленінградському державному університеті (1928).

Засновник і перший директор Ніжинського окружного музею (1928). В 1932 р. емігрував із України. Працював у Ленінграді у відділі нумізматики Державного Ермітажу завідувачем секцією медалей. У 1934 р. був заарештований, звинувачений у приналежності до неіснуючої Російської національної партії, засуджений і засланий на поселення в Казахстан. У тому ж 1934 р. Ніжинський окружний музей був закритий за наказом наркома освіти Української РСР як «націоналістичний», а його експозиція фактично знищена. Звільнений із заслання в 1938 р. Реабілітований в 1956 р.

Учасник Другої світової війни. З 1946 р. працював у відділі нумізматики Державного Ермітажу в Ленінграді, де займав пост його головного хранителя. Автор більше сотні наукових робіт.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1964). На честь 70-річчя І. Г. Спаського була випущена пам'ятна медаль (1974). На будинку, де проживала родина Спаських (вул. Гребінки, 14), відкрито меморіальну дошку (2010). Ніжинський краєзнавчий музей має його ім'я. З 2010 р. в м. Ніжині кожні два роки проводиться міжнародна наукова конференція – Спаські читання.

9 березня – 95 років від дня народження **Анатолія Семеновича**



Гольдфельда (1929–1986), асистента кафедри марксизму-ленінізму.

Народився в м. Миронівка Київської обл. в сім'ї військовослужбовця. Закінчив філософський факультет Київського державного університету в 1952 р. Працював у Ніжинській вищій школі з 1953 по 1966 рр. Викладав курси: основи наукового комунізму та історичний матеріалізм.

9 березня – 65 років від дня народження Миколи Петровича



Руденка (1959), кандидата педагогічних наук (2000), доцента кафедри фізики (2002). Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1981).

Народився в с. Калинівка Носівського р-ну Чернігівської обл. Закінчив фізико-математичний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1981), аспірантуру при кафедрі педагогіки, психології та методики навчання фізики та математики Чернігівського педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка (1999).

З 1981 по 1995 рр. працював вчителем математики та фізики в школах Одеської та Чернігівської обл. В Ніжинській вищій школі працював з 1995 по 2021 рр. на посадах викладача-стажиста (1995–1999), асистента (1999–2001), доцента кафедри фізики (2001–2021). Викладав для студентів-бакалаврів навчальні курси «Основи охорони праці», «Патентознавство», «Дисципліни спеціалізації».

Автор більше 70 наукових та науково-методичних публікацій. Основний напрям наукових досліджень – використання фізичного експерименту.

10 березня – 85 років від дня народження Валентини Семенівни



Єгорової (1939), співачки, педагога, музично-громадської діячки. Заслужений працівник культури України (2002).

Народилася в м. Красноярськ (РФ). Закінчила відділ вокалу Красноярського училища мистецтв (1965), Київський державний інститут культури і мистецтв (1981).

У 1988 р. пройшла стажування у класі вокалу професора Т. М. Михайлової Київської державної консерваторії ім. П. І. Чайковського. З 1963 по 1966 рр. – солістка театру оперети м. Красноярська. З 1966 р. – провідний викладач класу вокалу Ніжинського училища культури і мистецтв ім. М. Заньковецької (нині Комунальний заклад «Ніжинський фаховий коледж культури і мистецтв імені Марії Заньковецької»). Водночас працювала викладачем класу вокалу на музично-педагогічному факультеті Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

14 березня – 70 років від дня народження Надії Іванівни Семикліт



(1954), старшого викладача кафедри вокально-хорової майстерності. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1975).

Народилася в м. Києві в родині службовців. Закінчила музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1975) та диригентсько-хоровий факультет Львівської державної консерваторії імені Миколи Лисенка (1986).

Працювала у Ніжинській вищій школі (1986–2010) на посадах викладача (1986–1995), старшого викладача (1995–2010). Основний напрям наукових досліджень – музична педагогіка.

15 березня – 80 років від дня народження **Елеонори Миколаївни**



Кучменко (1944), історики, доктора історичних наук (2000), професора (2001) кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин.

Народилась в м. Тирасполь (Молдова). Закінчила Київський державний університет імені Тараса Шевченка за спеціальністю «Історія» (1966). У 1980 р. захистила дисертацію на здобуття ступеня кандидата історичних наук. З 1998 по 1999 рр. навчалася в докторантурі при кафедрі історії України Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. У 2000 р. присвоєно вчене звання доктора історичних наук. Працювала у Київському національному педагогічному університеті (2002–2004); від 2012 р. – професор Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України (Київ).

У Ніжинській вищій школі працює з 2017 р. на посаді професора кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин. Основний напрям наукових досліджень – історія світової цивілізації, теорія та історія культури, культурологія, історія міжнародних відносин, основи демократії, проблеми глобалістики. Має понад 200 наукових та навчально-методичних праць.

Член редколегії видання «Освіта регіону Політологія, психологія, комунікації». Член Вченої ради по захисту докторської дисертації з теорії та методики музичного навчання та образотворчого мистецтва НПУ ім. М. П. Драгоманова. З 2001–2010 рр. – член експертної ради ВАК України з історії; з 2011–2013 рр. – член експертної ради ВАК України з культурології. З 2000 р. – член правління товариства «Україна-Франція». Нагороджена медаллю «1500 років м. Києву».

17 березня – 95 років від дня народження **Лідії Іванівни Коломієць**



(1929–2015), українського мовознавця, доктора філологічних наук (1978), професора (1981).

Народилася в с. Рябухине Нововодолазького р-ну Харківської обл. Закінчила мовно-літературний факультет Харківського педагогічного інституту у 1950 р. та аспірантуру при кафедрі української мови Харківського університету. В 1954 р. захистила кандидатську дисертацію. Викладач Ужгородського (1953–1955) і Харківського (1956–1964) університетів.

В Ніжинській вищій школі працювала з 1964 по 1994 рр. на посадах старшого викладача, доцента кафедри української мови, завідувачки цієї ж кафедри. Тривалий час була головою наукової ради товариства «Знання» на філологічному факультеті.

В 1994–1995 рр. – завідувач кафедри українознавства Харківського інституту фізичної культури; 1996–2000 рр. – професор кафедри українознавства Харківського інституту вдосконалення вчителів; від 2000 р. – професор кафедри української мови Харківського економічного інституту.

Авторка понад 40 наукових праць. Основний напрям наукових досліджень: історія української мови, етимологія, семантика, фразеологія, мова творів письменників, проблеми сучасної української мови. Дружина українського мовознавця Анатолія Майбороди.

21 березня (9 березня за ст. ст.) – 195 років від дня народження



Миколи Павловича Гесе (1829–1893), державного діяча, генерал-губернатора Києва. Випускник Ніжинського юридичного ліцею кн. Безбородька (1949).

Походив із спадкових дворян Тульської губернії. Закінчив Чернігівську гімназію (1846). Вступив на юридичний факультет Університету Св. Володимира, але пробув там один рік і перейшов до Ніжинського ліцею кн. Безбородька, який закінчив 1849 р. з чином XII класу.

У 1856 р. – чиновник особливих доручень при київському генерал-губернаторі кн. І. І. Васильчикові. У 1859 р. отримав придворне звання камер-юнкера. З 1866 р. – на посаді київського віце-губернатора; з 1869 р. – дійсний статський радник і в тому ж році отримав звання камергера. З 1871 по 1881 рр. – київський губернатор. В чині таємного радника та у званні гофмейстера звільнений на прохання у відставку, але залишився директором Київського, Звенигородського та Васильківського з'їздів мирових суддів, як місцевий землевласник. Крім цього, був головою правління Другого товариства пароплавства по Дніпру. З його ініціативи виникло кілька благодійних товариств.

Помер 3 (15) квітня 1893 р. в Києві, похований у церкві на Аскольдовій могилі

24 березня – 95 років від дня народження **Євгена Миколайовича**



Михальського (1929–?), кандидата філологічних наук (1968), доцента (1988) кафедри російської і зарубіжної літератури.

Народився в м. Дубно Рівненської обл. Закінчив Рівненський учительський інститут (1950), філологічний факультет Львівського державного університету (1956) та аспірантуру при Київському університеті ім. Тараса Шевченка.

Працював у Ніжинській вищій школі (1962–1995) на посадах викладача (1962–1967), старшого викладача (1967–1974), в. о. доцента (1975–1980), старшого викладача (1980–1986), доцента кафедри російської і зарубіжної літератури (1988–1995). Основний напрям наукових досліджень – поетика і стиль М. В. Гоголя. Автор понад 20 наукових праць.

30 березня – 85 років від дня народження **Алли Степанівни Білої**



(1939), кандидата філологічних наук (1977), доцента кафедри російської мови (1983).

Народилася в м. Донецьку. Закінчила філологічний факультет Дніпропетровського державного університету (1964) та аспірантуру названого університету (1973).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1973 по 2012 рр. на посадах асистента (1973–1976), викладача (1976–1978), старшого викладача (1978–1979), в. о. доцента (1979–1987), доцента (1983–2012); декана філологічного факультету (1981–1987), завідувачки кафедри стилістики та культури мови (1991–1994). Основний напрям наукових досліджень – русистика (лексикологія, термінологія, семантика мовних одиниць). Авторка понад 130 праць.

31 березня – 60 років від дня народження **Марії Іванівни Блажко**



(1964), кандидата філологічних наук (2011), доцента (2014) кафедри прикладної лінгвістики.

Народилася в м. Болхові Орловської обл. (РФ). Закінчила Єнський університет ім. Ф. Шиллера (Німеччина) за спеціальністю «дипломований германіст» та аспірантуру при Київському державному лінгвістичному університеті (2000).

Працює в Ніжинській вищій школі з 1987 р. на посадах викладача (1987–1994), старшого викладача (1994–2014), доцента кафедри прикладної лінгвістики (з 2014). Основні напрями наукових досліджень – країнознавство Німеччини, семантика і комбінаторика сучасної німецької мови. Автор науково-

методичних посібників та публікацій у фахових українських та зарубіжних виданнях.

31 березня – 60 років від дня народження **Сергія Валентиновича**



Пасічника (1964), кандидата біологічних наук (1995), доцента (1998) кафедри біології. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1986).

Народився в м. Павлограді Дніпропетровської обл. Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя за спеціальністю «біологія і хімія» (1986). У 1994 р. закінчив аспірантуру Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України.

З 1995 р. працює у Ніжинській вищій школі на посадах асистента (1995–1998), доцента (з 1998). Є гарантом освітньої програми Середня освіта (Природничі науки). У своєму науковому доробку має близько 50 публікацій, серед яких: наукові статті у фахових виданнях, навчальні посібники, методичні рекомендації та ін. Основний напрям наукових пошуків – генетика та селекція, арахнологія, акарологія, ентомологія, батрахо- та герпетологія, теріологія.

В різні роки приймав участь в журі міського етапу конкурсу наукових робіт МАН в м. Ніжині та в журі III Всеукраїнського етапу учнівської олімпіади з екології м. Чернігів. Працює за сумісництвом на кафедрі біології НаУКМА та в Ічнянському Національному природному парку.

КВІТЕНЬ

1 квітня (20 березня за ст. ст.) – 215 років від дня народження



Миколи Васильовича Гоголя (1809–1852), письменника, драматурга, критика, публіциста. Випускник Ніжинської гімназії вищих наук кн. Безбородька (1828).

Народився в с. Сорочинці Миргородського повіту Полтавської губернії. Походив зі старовинного українського роду Гоголів-Яновських.

У 1821–1828 рр. здобував освіту в Ніжинській гімназії вищих наук кн. Безбородька. У Ніжині Гоголь написав свої перші літературні твори і опублікував деякі з них у рукописних журналах

та альманахах. Тут з'явилися його вірші «Италия», «Новоселье», «Непогода», «Две рыбки», «Битва при Калке», поема «Ганс Кюхельгартен», сатири «Насмешнику некстати», «Нечто о Нежине, или Дуракам закон не писан», драматичні твори. Брав активну участь в аматорському театрі Гімназії, де був режисером, актором і оформлювачем.

З нагоди святкування 100-річчя від дня народження письменника на фасаді Ніжинського університету відкрито меморіальну дошку (1909).



3 квітня – 85 років від дня народження **Леонарди Михайлівни**



Кондратенко (1939–?), кандидата сільсько-господарських наук (1971), доцента кафедри ботаніки.

Народилася в с. Флорине Бершадського р-ну Вінницької обл. в сім'ї службовців. Закінчила агрономічний факультет Уманського сільськогосподарського інституту (1962) та аспірантуру при Всесоюзному науково-дослідному інституті лікарських рослин (1968).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1988 по 2003 рр. на посадах викладача, старшого викладача, доцента кафедри ботаніки. Основний напрям наукових досліджень – інтродукція лікарських рослин в умовах Чернігівської області. Авторка понад 60 наукових праць.

5 квітня – 125 років від дня народження **Віктора Георгійовича**



Галети (1899–1937), громадський діяч, педагога.

Народився в с. Галиця Ніжинського р-ну Чернігівської обл. Навчався у Московському вищому педагогічному інституті (1929–1931). Один з організаторів осередку товариства «Просвіта» у рідному селі. У 1918 р. брав участь у збройному повстанні проти німецьких окупаційних військ, які підтримували гетьмана Павла Скоропадського. Був підпільником у тилу денікінців.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1931 по 1936 рр. на посаді доцента, завідувача кафедри економіки. Від 1936 – завідувач навчальної частини Ніжинської школи № 1.

У жовтні 1937 р. заарештований за звинуваченням у контрреволюційній та антирадянській діяльності. Засуджений до розстрілу. Вирок здійснено 14.12. 1937 р. у м. Чернігові. Реабілітований у 1956 р.

13 квітня – 85 років від дня народження **Якова Сергійовича**



Бариса (1939–2007), вченого-математика, доктора фізико-математичних наук, професора. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1963).

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1963). Працював у Ніжинській вищій школі (1963–1965, 1968–1971). Займав посади асистента, старшого викладача, в. о. завідувача кафедри математики (1970). Захистив кандидатську дисертацію (1969). З 1971 р. працював у Гомельському університеті. З 1983 р. працював у різних університетах Польщі, зокрема у м. Лодзі.

15 квітня – 140 років від дня народження **Доната Федоровича**



Сергієва (1884–?), лектора французької мови та викладача історії західноєвропейської літератури Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька (1910–1914).

На початку 1920-х рр. викладав англійську мову в Полтавському державному педагогічному університеті ім. В. Г. Короленка.

15 квітня (3 квітня за ст. ст.) – 130 років від дня народження



Анатолія Павловича Рябова (1894–1938), ерзянського філолога, педагога, громадського діяча Мордовії. Випускник НІФІ кн. Безбородька (1916).

Народився в с. Лобаскі (Ічалковський р-н, Мордовія). За іншою версією в с. Нова Слобода Лукояновського пов. Нижньогородської губ. (нині Болдинський р-н Нижньогородської обл., РФ). Закінчив Почінковське духовне училище, Ніжинський історико-філологічний інститут кн. Безбородька (1916), аспірантуру НДІ народів Радянського Сходу (1929).

Викладав філологічні дисципліни в учительській семінарії, педагогічному технікумі Омську. У 1922–1924 рр. – співробітник Нижньогородського губернського відділу освіти, 1924–1930 рр. – методист Мордовського бюро Ради національних меншин РСФСР, співробітник ВЦК нового алфавіту при Раді національностей ЦВК СРСР. Тут він розробив і передав у президію наукової ради ВЦВК проєкт нового ерзянського алфавіту на латинській основі (1932). У 1934–1937 рр. – завідувач кафедри мордовських мов Саранського агропедагогічного інституту. Працював над створенням єдиних норм ерзянської літературної мови. Підготував 2 проєкти ерзянської орфографії.

Є автором та співавтором абеток «Валдо чи» («Світлий день»); «Лисьма пря: Букварде мейле ловнома книга» («Джерело: Книга для читання після абетки»); навчальний посібник «Уроки ерзянської мови»; «Ерзянсько-російський словник» та ін.

У червні 1937 р. заарештований разом із братом Рябовим В. П. групою НКВД СРСР і через рік убитий у тюрмі. Реабілітований 1956 р.

21 квітня – 85 років від дня народження **Володимира Опанасовича Коваленка** (1939), кандидата педагогічних наук (2000), доцента кафедри англійської філології (2004).



Народився в с. Кега Приморського р-ну Архангельської обл. (РФ). Закінчив Запорізький педагогічний інститут (1966) та аспірантуру Дніпропетровського державного університету (1976).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1988 по 2015 рр. на посадах старшого викладача кафедри англійської мови, заступника декана факультету іноземних мов (1988–1996), проректора з соціально-економічних питань (1996), доцента (2004–2015).

Основний напрям наукових досліджень – коментабельність англійських дієслів, педагогічні ідеї Дж. Дьюї та їх вплив на українську педагогіку, країнознавство англійськомовних країн, проблеми професійно-педагогічного становлення вчителя. Автор понад 25 наукових праць.

22 квітня – 70 років від дня народження **Валентини Михайлівни Пащенко** (1954), старшого викладача кафедри української мови. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1975).



Народилася в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчила філологічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1975).

Працювала у Ніжинській вищій школі (1980–2012) на посадах викладача (1980–1983), асистента (1983–1988), старшого викладача (1988–2012). Основний напрям наукових досліджень – фонетика, фонологія, орфоєпія, графіка, орфографія сучасної

української літературної мови, українська діалектологія, стилістика. Авторка понад 60 наукових праць.

23 квітня – 65 років від дня народження **Галини Дмитрівни Заєць** (1959), старшого викладача кафедри німецької мови, заступника декана факультету іноземних мов з заочної роботи.



Народилася в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчила факультет романо-германської філології Київського університету ім. Т. Г. Шевченка (1982).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1985 по 2017 рр. на посадах лаборанта кафедри німецької мови (1985), викладача (1986–2001), старшого викладача (2002–2017), в. о. заступника декана із заочної освіти факультету іноземних мов (2006–2009).

Основний напрям наукових досліджень – викладання практичних дисциплін з німецької мови (німецька мова, як друга іноземна мова), практична фонетика німецької мови. Має друковані праці.

24 квітня – 115 років від дня народження **Івана Дмитровича**



Кундуби (1909–1975), українського історика, дослідника історії міжнародних відносин. Доктор історичних наук (1965), професор (1966). Випускник Ніжинського інституту соціального виховання (1932).

Народився в с. Тертишки Носівського р-ну Чернігівської обл. Закінчив Ніжинського інституту соціального виховання (1932), аспірантуру при Державній академії історії матеріальної культури (1935, Ленінград).

В 1939–1941 рр. викладач Київського педагогічного інституту. В 1946–1949 рр. працював у МЗС УРСР, 1946–1947 рр. – у Франції, в. о. заступника голови уповноваженого уряду УРСР з репатріації. 1949–1955 – завідувач кафедри загальної історії Київського педагогічного інституту. Голова правління Українського товариства культурних зв'язків з закордоном (1949–1951).

З 1965 по 1975 рр. – професор кафедри нової і новітньої історії Київського університету. Сфера наукових інтересів: радянсько-польські відносини у новітню добу; революційно-демократична боротьба в Іспанії в XIX ст., історія країн соціалістичного табору. Автор близько 100 наукових праць.

Учасник Німецько-радянської війни 1941–1945 рр. Нагороджений Орденом Червоної Зірки (1945), Вітчизняної війни (1945), хрестом Грюнвальда II ст. за звільнення Польщі.

24 квітня – 95 років від дня народження **Артура Олександровича**



Щербини (1929), кандидата філологічних наук (1959).

Закінчив Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1951), аспірантуру при Інституті мовознавства Академії наук УРСР (1956).

Працював у Ніжинській вищій школі (1963–1964). Займав посаду старшого викладача кафедри російської мови.

28 квітня – 65 років від дня народження **Галини Петрівни**



Шиловой (1959), старшого викладача кафедри загальної та практичної психології та соціальної роботи. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1982).

Народилася в м. Умань Черкаської обл. Закінчила музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1982).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1982 по 2022 рр. на посадах викладача кафедри музичного виховання (1982–1995), старшого викладача кафедри вокально-хорової майстерності (1995–1999), старшого викладача кафедри загальної та практичної психології (1999–2022). Основний напрям наукових досліджень – естетична активність, психологія мистецтва, загальна психологія, етнопсихологія. Автор більше 50 наукових статей і посібників.

ТРАВЕНЬ

1 травня – 65 років від дня народження **Ірини Віталіївни**



Колесник (1959), старшого викладача кафедри англійської мови і методики викладання. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1980).

Народилася в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчила факультет іноземних мов Ніжинського державного педагогічного інституту імені М. В. Гоголя (1980).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1984 по 2021 рр. на посаді старшого викладача кафедри англійської мови та методики викладання. Вела практику усного та писемного мовлення та практичну граматику. З 2013 по 2019 рр. здійснювала керівництво організацією та проведенням педпрактики на факультеті. Керувала роботою Клубу знавців англійської мови для студентів II курсу. Публікувалася у фахових виданнях, має опублікованими понад 30 робіт (одноосібних та у співавторстві). Коло наукових інтересів: методика навчання іноземних мов.

3 травня – 70 років від дня народження **Людмили Василівни**



Костенко (1954), українського хорового диригента, педагога, кандидата педагогічних наук (1998), доцента (2004), професора (2014). Заслужений діяч мистецтв України (2002). Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1975).

Народилася в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчила музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1975); з відзнакою диригентсько-хоровий факультет Львівської державної музичної академії імені Миколи Лисенка (1981); аспірантуру Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова за спеціальністю «Історія та теорія педагогіки».

Працює у Ніжинській вищій школі з 1975 р. на посадах концертмейстера (1975–1978), викладача (1978–1987), старшого викладача (1987–1999), доцента (з 1999), завідувача кафедри вокально-хорової майстерності (2006–2021). Має власні методичні розробки, статті у наукових фахових виданнях України. Коло наукових інтересів – дидактика вищої школи, музично-просвітницька діяльність.

З 1993 р. (спільно з Л. Ю. Шумською) є незмінним керівником Молодіжного хору «Світич», який презентує студентську творчість Ніжинської вищої школи, представляє молодіжний хоровий рух Сіверського регіону в Україні та за кордоном. Заступник голови Журі Всеукраїнського юніорського конкурсу вокальної, диригентської та інструментально-виконавської майстерності. Член Національного всеукраїнського музичного союзу.

Відмінник освіти України (2001). Заслужений працівник Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (2012).

5 травня (23 квітня за ст. ст.) – 130 років від дня народження



Федора Даниловича Великохатька (1894–1987), українського вченого-іхтіолога, педагога, кандидата біологічних наук (1937), професора (1930).

Народився в с. Антонівка Миколаївського пов. Херсонської губ. Навчався в Університеті Св. Володимира у Києві на фізико-математичному факультеті (1917–1919). Закінчив природничо-географічний відділ Миколаївського учительського інституту, (1921).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1929 по 1930 рр. Займав посади старшого викладача, доцента, завідувача кафедри зоології та загальної біології. Вивчав промислову рибу Дніпра і Бугу.

Восени 1937 р., виїхав на Північний Кавказ, однак, не влаштувавшись там, повернувся в Україну і дістав призначення в Ніжинський ІНО. В 1940 р. переведений на роботу в Чернігівський інститут. Під час Другої світової війни емігрував до Бразилії, де прожив до кінця свого життя. Дослідження вченого з рибництва сприяли піднесенню там цієї галузі економіки. Автор кількох мемуарних публікацій; частина рукописів зберігається в архіві УВУ (Мюнхен).

5 травня – 105 років від дня народження **Бориса Наумовича**



Левіна (1919–2002), письменника. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1941).

Народився в м. Чернігів в єврейській сім'ї. Закінчив Чернігівський учительський (1938) та Ніжинський педагогічний (1941) інститути. Був на педагогічній та журналістській роботі. Працював у чернігівських обласних газетах «Більшовик» (1938–1939) та «Деснянська правда» (1946–1951).

У 1950 р. прийнятий до Спілки письменників СРСР. Автор роману «Весельй мудрець», укладач і співавтор збірок «Вінок І. П. Котляревському» (1969), «Вінок М. В. Гоголю» (1984), багатьох оповідань та повістей. Писав також для дітей.

Учасник Другої світової війни. Нагороджений двічі орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня та медалями. Від 1953 р. і до останніх років життя мешкав і працював у Полтаві.

5 травня – 100 років від дня народження **Ромульди Григорівни**



Зятківської (1924–1995), мовознавця, кандидата (1954), доцента (1962), доктора філологічних наук (1977), професора (1979).

Народилася в с. Василівка Андрушівського (нині Попільнянського р-ну) Житомирської обл. Закінчила Київський університет (1949). Працювала старшим викладачем Житомирського державного педагогічного інституту іноземних мов (1952–1953); доцентом Київського державного педагогічного інституту іноземних мов (1953–1974); від 1975 р. – у Калінінському державному університеті (нині м. Твер, РФ): 1977–1985 рр. – завідувач кафедри граматики та історії мови. Із 1986–1995 рр. – професор кафедри англійської мови Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя. Наукові дослідження у галузі англійської мови.

5 травня – 75 років від дня народження **Людмили Іванівни**



Гетьман (1949–2022), кандидата філологічних наук (1978), доцента (1981) кафедри слов'янської філології, компаративістики, перекладу та журналістики.

Народилася в м. Дорогобуж Смоленської області (РФ). Закінчила історико-філологічний факультет Смоленського державного педагогічного інституту (1970) та аспірантуру при кафедрі загального мовознавства Московського державного педагогічного інституту (1977). З 1977 по 1980 рр. – старший викладач кафедри російської мови Смоленського педінституту.

В Ніжинській вищій школі працювала з 1980 по 2022 рр. на посадах старшого викладача (1980–1981), доцента (1981–2022) кафедри слов'янської філології, компаративістики, перекладу та журналістики. Авторка понад 80 наукових праць. Основний напрям наукових досліджень – мова та стиль Миколи Гоголя, аналіз та інтерпретація художнього тексту. Викладала основи риторики в обласному ліцеї при НДУ. Член експертної комісії при МОН України. Відмінник освіти України (1999).

6 травня – 120 років від дня народження **Юрія Костянтиновича**



Делімарського (1904–1990), українського хіміка, доктора хімічних наук (1949), професора (1950). Академік АН УРСР (1957), заслужений діяч наук УРСР (1974).

Народився в с. Краснопілка Гайсинського р-ну Вінницької обл. Закінчив Київський Інститут народної освіти (1928). З 1934 р. працював у Інституті загальної і неорганічної хімії АН України. В 1960–1973 рр. – директор цього Інституту. Засновник школи фізичної хімії та електрохімії розплавлених солей. Розробив фізико-хімічні основи електролізу розплавів для одержування й рафінування багатьох металів. Відкрив явище електролітичного перенесення металів з катода на анод. Автор понад 800 наукових

робіт, серед них 21 монографія, 83 винаходи.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1982 по 1984 рр.

Нагороджений премією ім. Л. Писаржевського АН УРСР (1972), Золотою медаллю АН СРСР ім. Д. І. Менделєєва (1980), державною премією УРСР у галузі науки і техніки (1988), орденами Трудового Червоного Прапора, Знаком Пошани, медалями.

7 травня – 225 років від дня народження **Миколи Григоровича**



Белоусова (Білоуса) (1799–1854), юриста, професора римського і цивільного права Ніжинської гімназії вищих наук кн. Безбородька.

Народився в м. Київ у міщанській сім'ї. Дитячі роки пройшли в старій частині міста, біля Київського Софіївського собору, де батько купив садибу. Навчався в Києво-Могилянській академії. Закінчив Харківський університет (1820), де навчався на етико-філологічному відділенні філософського факультету і на юридичному факультеті.

В травні 1825 р. приймає запрошення директора Ніжинського ліцею обійняти посаду молодшого професора юридичних наук. З 1826–1827 навчального року працює на

посаді інспектора ліцею. У своїх лекціях трактував кримінально-правові питання в дусі природного права, поклавши в основу викладання праці К. А. Мартіні, І. Канта, Й.-Б. Шада. Добре знав літературу. Був улюбленим учителем гімназистів. Один з учителів письменників Миколи Гоголя і Нестора Кукольника, філософа Петра Редькіна, етнографа Платона Лукашевича. В 1830 р. відсторонений від викладання і звільнений із ліцею за вільнодумство.

З 1930 р. – секретар Київського опікунського комітету над в'язницями, звідки переведений до канцелярії київської генеральної-губернії помічником секретаря. З 1836 по 1854 рр. служив у Санкт-Петербурзі в капітулі російського імператорського та царського орденів.

8 травня – 95 років від дня народження **Юрія Ароновича Каганова**



(1929–2003), журналіста, колишнього заступника редактора міської районної газети «Під прапором Леніна». Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1958).

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1958). Член національної Спілки журналістів України, лауреат обласної журналістської премії ім. Василя Блакитного (1979).

8 травня – 75 років від дня народження **Миколи Павловича Бойка**



(1949), кандидата педагогічних наук (1986), доцента (1989). Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1970).

Народився в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчив фізико-математичний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1970) та аспірантуру при кафедрі методики викладання фізики Київського державного педагогічного інституту ім. М. Горького (1985). З 1970 по 1979 рр. працював вчителем фізики в школах Київської та Житомирської обл.

В Ніжинській вищій школі працював з 1979 по 2009 рр. Займав посади асистента (1979–1988), старшого викладача (1988–1989), доцента (1989–1998) кафедри фізики. З 1998 по 2003 рр. – директор Обласного педагогічного ліцею при НДПУ. З 2003 по 2009 рр. – доцент кафедри фізики НДУ імені Миколи Гоголя. Основний напрям наукових досліджень – методика навчання фізики, організація фізико-технічної творчості, демонстраційний експеримент з фізики. Автор і співавтор більше 100 наукових праць.

Відмінник освіти (1990). Нагороджений нагрудним знаком «Василь Сухомлинський» (2009).

10 травня – 75 років від дня народження Миколи Григоровича



В'ялого (1949–2007), кандидата фізико-математичних наук (1976), проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1971).

Народився в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1971) та аспірантуру Київського державного педагогічного інституту імені Горького (нині Український державний університет імені Михайла Драгоманова) (1975).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1975 по 2006 рр. на посадах викладача (1975–1977), старшого викладача (1977–1979), доцента (1979–1984), завідувача кафедри фізики (1984–1995), проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків (1995–2006). Основний напрям наукових досліджень – фізичні властивості напівпровідникових твердих розчинів. Автор 43 наукових праць, з них 24 монографії та 3 підручники.

12 травня – 85 років від дня народження Анатолія Дмитровича



Пашуна (1939–2013), фізика, педагога, кандидата фізико-математичних наук (1972), доцента (1976).

Народився в с. Воропаївка Іванківського р-ну Київської обл. в сім'ї службовців. Закінчив з відзнакою фізико-математичний факультет Київського державного педагогічного інституту імені Горького (нині Український державний університет імені Михайла Драгоманова) (1963) та аспірантуру названого інституту (1972).

У Ніжинській вищій школі працював з 1970 по 1984 рр. на посадах асистента (1970), старшого викладача (1971–1976), доцента (1976–1984), завідувача кафедри фізики (1972–1984), в. о. декана фізико-математичного факультету (1984).

Після 1984 р. – доцент кафедри фізики Липецького державного педагогічного університету (РФ). Коло наукових досліджень: фізика напівпровідникових приборів, історія фізики. Автор понад 100 наукових робіт.

14 травня – 65 років від дня народження Петра Павловича



Овдієнка (1959–2009), історика, фахівця в галузі дослідження подій Української революції 1917–1921 рр., кандидата історичних наук (1988), доцента кафедри історії України (1990).

Народився в с. Хороше Озеро Борзнянського р-ну на Чернігівщині у селянській родині. В 1981 р. з відзнакою закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка.

Працював в Ніжинській вищій школі (1981–2009). Займав посади асистента, старшого викладача. Основний напрям наукових досліджень – суспільно-політична історія України XIX–XX ст. Автор понад 25 наукових праць.

11 вересня 2009 р. П. П. Овдієнко трагічно загинув.

30 травня – 205 років від дня народження **Петра Івановича Собка**



(1819–1870), інженера, вченого у галузі будівельної механіки та залізничної справи. Випускник Ніжинського фізико-математичного ліцею кн. Безбородька (1836).

Народився в м. Київ у дворянській сім'ї. Освіту здобув у Гімназії вищих наук кн. Безбородька, куди вступив одинадцятирічним юнаком 1829 р. у третій клас. Закінчив також Інститут корпусу інженерів шляхів сполучення у Петербурзі, викладав у цьому ж закладі (з 1848 – професор). П. І. Собко – автор кількох підручників і посібників з питань будівельної механіки, залізничної справи («Пам'ятна книжка для інженерів та архітекторів», 1854 ; «Атлас мостів», 1846). Конструктор низки мостів й інших споруд. Зокрема, 1839–1840 рр. під керівництвом Станіслава Кербедза спроектував висячий міст через Неву. У 1857 р. відряджений до США вивчати будову мостів. З 1869 р. працював начальником служби тяги і рухомого складу Петербурзько-Варшавської залізниці. Дослужився до чину дійсного статського радника, був нагороджений орденами. Пішов із життя на 51 році життя і похований на цвинтарі Новодівичого монастиря у Петербурзі.

31 травня (18 травня за ст. ст.) – 140 років від дня народження



Раймунда Генриховича Шаля (1884–?), архівіста, палеографа.

Закінчив Школу східних мов (фр. Ecole des langues orientales) в Парижі.

Працював на посаді викладача французької мови у Ніжинському історико-філологічному інституті та гімназії при Ніжинському історико-філологічному інституті кн. Безбородька протягом 1908–1910 рр.

31 травня – 65 років від дня народження **Лариси Миколаївни**



Мисник (1959), старшого викладача кафедри російської мови. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1980).

Народилася в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчила філологічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1980).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1983 по 2001 рр. на посадах лаборанта (1983–1984), асистента (1984–1995), старшого викладача (1995–2001). Основний напрям наукових досліджень – методика викладання російської мови. Має публікації наукового та навчально-методичного характеру.

ЧЕРВЕНЬ

1 червня – 110 років від дня народження **Івана Андрійовича**



Харицького (1914–1998), старшого викладача кафедри фізики. Випускник НПІ (1939).

Народився в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчив Ніжинський технікум механізації сільського господарства (1934) та з відзнакою фізико-математичний факультет Ніжинського педагогічного інституту (1939).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1936 по 1941 рр. та з 1946 по 1974 рр. на посадах лаборанта-завідувача радіовузла (1936–1939), асистента (1939–1941), викладача (1946–1948), старшого викладача (1948–1974), завідувача (1952–1960) кафедри фізики. Автор навчальних посібників та ряду наукових статей з

радіотехніки.

З 1941 по 1945 рр. – учасник Другої світової війни. Має нагороди.

2 червня – 110 років від дня народження **Марії Федорівни**



Бровченко (1914–1998), актриси, співачки (сопрано), педагога, заслуженої артистки України (1996). Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1940).

Народилася в м. Ніжині Чернігівської обл. Закінчила Ніжинський учительський інститут (1940), Київську консерваторію (1954). Учениця М. Литвиненко-Вольгемут. Учителювала. Грала на сцені професійних театрів. 1943–1946 рр. – артистка Ніжинського драматичного театру ім. М. Коцюбинського, 1946–1948 – Прилуцького драматичного театру, 1948–1949 – Закарпатського театру в Ужгороді.

Від 1956 р. – у Ніжині. Викладач вокалу Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1964–1997). Займала посади викладача, старшого викладача. Підготувала відомих співаків – А. Кудлай, Л. Волох, Л. Циндрик та ін. Виступала з сольними концертами. У репертуарі М. Ф. Бровченко – українські класичні, народні твори, оперні партії. Ролі: Наталка («Наталка Полтавка» М. Лисенка), Леся («Маруся Богуславка» М. Старицького), Харитина («Наймичка» І. Карпенка-Карого) та ін.

4 червня – 65 років від дня народження **Михайла Петровича**



Бойка (1959–2018), старшого викладача кафедри фізичного виховання та валеології.

Народився в с. Болотниця Талалаївського (нині Прилуцького р-ну) Чернігівської обл. Закінчив факультет фізичного виховання Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка (1985).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1985 по 2017 рр. на посадах асистента (1985–1987) викладача (1987–1994), старшого викладача (1994–2017). Вів теоретичні та практичні заняття з фізичного виховання. Коло наукових інтересів – оздоровча

фізична культура учнівської та студентської молоді. Має наукові публікації.
Тренер збірної команди НДУ з футболу, очолював секцію атлетичної гімнастики.

8 червня – 80 років від дня народження **Ніни Вікторівни Каснер**



(1944), старшого викладача кафедри іноземних мов. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1966).

Народилася в смт. Любеч Ріпкинського р-ну Чернігівської обл. Закінчила з відзнакою факультет англійської мови Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1966).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1966 по 1994 рр. на посадах асистента (1966–1983), викладача (1983–1992), старшого викладача (1992–1994). Основні напрями наукових досліджень – методика навчання англійської мови.

12 червня – 65 років від дня народження **Петра Івановича Кузьменка**



(1959), старшого викладача кафедри фізичного виховання і валеології.

Народився в с. Боромики Чернігівського р-ну. Закінчив факультет фізичного виховання Чернігівського державного педагогічного інституту (1985).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1985 по 2023 рр. на посадах викладача (1985–1990), старшого викладача (1990–2023) кафедри фізичного виховання і валеології.

Вів теоретичні та практичні заняття з фізичного виховання. Тренер жіночої збірної команди університету з волейболу. Має друковані праці.

10 червня – 110 років від дня народження **Івана Михайловича Мороза**



(1914–1993), військового і громадського діяча, генерал-полковника авіації (1971), Героя Радянського Союзу (1965). Випускник НПІ (1934).

Народився в с. Вертіївка Ніжинського пов. Чернігівської губ. (нині с. Вертіївка Ніжинського р-ну) в селянській родині.

Навчався на робітничому факультеті при Запорізькому інституті професійної технічної освіти (1928–1930). Закінчив Ніжинський педагогічний інститут (1934) та Одеську військово-авіаційну школу пілотів (1939).

Учасник Другої світової війни. Комісар 87-го винищувального авіаційного полку (1941). Військовий комісар 1-ї ударної авіагрупи Ставки Верховного Головнокомандування (1942). Воював на Південно-західному, Волховському, Ленінградському та 3-му Прибалтійському фронтах. Був важко поранений. Всього за роки війни зробив 117 бойових вильотів. За мужність та героїзм, виявлені в роки німецько-радянської війни, Указом Президії ВР СРСР від 7.05. 1965 присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Начальник політуправління ВПС СРСР (1967–1980). Військовий консультант Групи генеральних інспекторів Міністерства оборони СРСР (1981–1987).

3 листопада 1987 р. – у відставці в Москві. Помер 7 березня 1993 р.

Ім'я І. М. Морозова викарбуване в пантеоні пам'ятника Перемоги в м. Києві. Йому присвячено стенди в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя та в музеї Вертіївської ЗЗСО.

13 червня – 70 років від дня народження **Жанни Михайлівни**



Володченко (1954), кандидата педагогічних наук (1983), доцента (2006) кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1975).

Народилася в с. Бочечки Конотопського р-ну Сумської обл. Закінчила з відзнакою Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя за спеціальністю «Музика і спів» (1975) та аспірантуру при НІ педагогіки УРСР (1981).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1975 по 2021 рр. на посадах викладача кафедри музичного виховання (1975–1978), викладача кафедри педагогіки (1981–1986), доцента кафедри педагогіки (1986–2006), завідувача кафедри вокально-хорової та педагогічної майстерності (1986–2006), доцента кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи (2006–2021). Основний напрям наукових пошуків – теорія та історія соціальної роботи та соціальної педагогіки. У своєму науковому доробку має більше 130 публікацій.

Нагороджена нагрудними знаками «Відмінник освіти України» (1995), «За наукові та освітні досягнення» (2020), «Заслужений працівник Ніжинського університету імені Миколи Гоголя» (2020), Диплом лауреата премії Вченої ради НДУ «За успіхи у науковій роботі зі студентами – 2020» (2021).

15 червня – 100 років від дня народження **Клавдії Григорівни**



Устінової (1924–?), педагога, кандидата історичних наук (1955), доцента (1972).

Народилася в с. Домовини Ізмалковського р-ну Орловської (нині Липецької обл) (РФ). Закінчила історичний факультет Московського педагогічного інституту (1949) та аспірантуру названого інституту (1972). Працювала на посадах викладача Грозненського педагогічного інституту (1955–1956) та Стерлітамакського педагогічного інституту (1956–1964).

В Ніжинській вищій школі працювала з 1965 по 1973 рр. на посаді доцента кафедри історії КПРС і наукового комунізму. З 1967 по 1969 рр. – депутат Ніжинської міської ради депутатів трудящих.

Після 1973 р. працювала на посаді старшого викладача Чернігівського педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка.

Учасник Другої світової війни. Має нагороди.

15 червня – 95 років від дня народження **Іннеси Віталіївни**



Марисової (1929), зоолога, кандидата біологічних наук (1955), доцента (1962), професора (1993). Заслужений діяч науки і техніки України (1995).

Народилася в с. Слободзея Тираспольського р-ну (нині м. Слободзея, Молдова) у сім'ї військовослужбовця. Закінчила біологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1951) та аспірантуру названого університету (1954). Працювала у Київському (1954–1955) і Кременецькому (Тернопільської області, 1955–1964) педагогічних інститутах.

В Ніжинській вищій школі працювала з 1964 по 2019 рр. на посадах завідувача кафедри зоології (1964–1977), проректора по науковій роботі (1967–1973), доцента (1978), професора (з 1978), завідувача кафедри зоології (1990–2019). Ініціаторка створення зоологічного музею як самостійної одиниці кафедри біології НДПІ ім. М. В. Гоголя (1970). З 1986 по 1994 рр. була головою Ніжинського відділення Українського географічного товариства.

Авторка понад 250 наукових праць. Основний напрям наукових досліджень – екологічна орнітофауністика та палеорнітологія, зоологія хребетних, біогеографія, охорона природи та біоніка; методика викладання зоології у середній і вищій школах.

Нагороджена нагрудними знаками «Відмінник народної освіти України» (1975), «Петро Могила» (2005), медалями «За трудову доблесть» (1976), «Ветеран труда» (1986). У 2010 р. присвоєно звання «Заслужений працівник Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя».

16 червня – 60 років від дня народження **Лариси Олексіївни**



Лобань (1964), кандидата біологічних наук (2010), доцента кафедри біології. Заслужений працівник НДУ імені Миколи Гоголя (2020). Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1988).

Народилася в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя за спеціальністю «біологія і хімія» (1988) та аспірантуру Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України (2003). У 2009 р. захистила кандидатську дисертацію.

У Ніжинській вищій школі працює з 1988 р. на посадах методиста заочного відділення (1988–1992), асистента (1992–2004), старшого викладача (2005–2009), заступника декана природничо-географічного факультету (1999–2003), доцента (2010–2018), завідувача кафедрою біології (2015–2017). Є гарантом освітньої програми «Біологія» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 091 Біологія, галузі знань 09 Біологія. Основний напрям наукових пошуків – геоботаніка, созологія. У своєму науковому доробку має понад 80 публікацій.

Понад 20 років є вчителем біології Ніжинського міського ліцею при НДУ ім. Миколи Гоголя. Член журі Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН, член журі III Всеукраїнського етапу учнівської олімпіади з екології м. Чернігів (з 2017), член журі Всеукраїнських олімпіад з біології (м. Черкаси, 2018, м. Харків, 2019). Член Ніжинської групи Українського ботанічного товариства. Голова Ніжинського осередку «Екологічна ліга».

20 червня – 70 років від дня народження Івана Васильовича



Казачкова (1954), фахівця у галузі гідродинаміки, доктора технічних наук (1991), професора (2011).

Народився в с. Дмитрове Олександрійської міськради Кіровоградської обл. Закінчив Київський державний університет імені Т. Г. Шевченка за спеціальністю «Механіка» (1976) та аспірантуру названого університету (1981).

Працював в Інститутах кібернетики (1976–1983), технічної теплофізики (1983–85) АН УРСР, електродинаміки НАНУ (1985–1995): від 1989 – провідний науковий співробітник; начальник відділу Державного науково-технічного центру ядерної та радіаційної безпеки (1995–2004; усі – Київ); водночас з 1995 по 2000 рр. – професор кафедри кібернетики Київського інституту сухопутних військ; з 2004 по 2009 рр. – професор кафедри АЕС Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». З 1998 по 2017 рр. – афілійований професор Королівського технологічного університету (Стокгольм, за сумісництвом).

Працює в Ніжинській вищій школі з 2009 р. на посадах професора, завідувача кафедри інформаційних технологій і аналізу даних (2009–2021), професора, завідувача кафедри інформаційних технологій, фізико-математичних та економічних наук (2022–теперішній час). Наукові дослідження: тепло-гідравлічні процеси у багатофазних системах; параметричний контроль процесів у суцільних середовищах. Запропонував теорію параметричного керування розпадом плівкових течій; технологію створення плівкових грануляторів металів; моделі гідродинамічних процесів у пасивних системах захисту АЕС від тяжких аварій. Автор більш як 200 наукових публікацій, 3-х монографій, 7-и підручників (з них 3 – англійською мовою), 5 винаходів.

Член організаційного/програмного комітетів Міжнародного комітету науковців та інженерів WSEAS. Редактор міжнародного журналу WSEAS Trans. on Fluid Mechanics, Theoretical and Applied mechanics and Environment and Development (з 2008). Зам. гол. ред. журналу «Енергетика» (КПІ, 2005–2008).

Відзнаки: Інавгурація на афілійованого професора Королівського технологічного інституту, Церемонія у Нобелівському палаці з приводу призначення професорів Швеції (Стокгольм, 2008); Грамота Міністерства палива та енергетики України (2007); Почесна грамота Українського ядерного товариства (2007).

25 червня – 110 років від дня народження Івана Семеновича



Остапенка (1914–?), старшого викладача кафедри ботаніки. Випускник НПІ (1937).

Закінчив природничий факультет Ніжинського педагогічного інституту (1937). Працював у Ніжинській вищій школі з 1946 по 1975 рр.

Учасник Другої світової війни.

27 червня – 75 років від дня народження **Івана Михайловича**

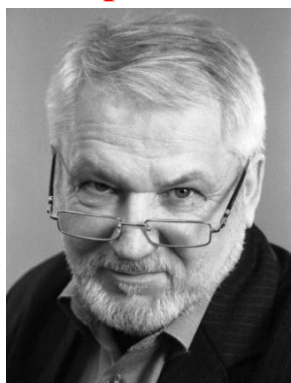


Дорогана (1949), лікаря-хірурга, викладача кафедри Цивільної оборони і медичної підготовки.

Народився в с. Селище Носівського р-ну, Чернігівської обл. Закінчив Ніжинське медичне училище (нині Ніжинський фаховий медичний коледж) (1968) та лікувальний факультет Київського медичного інституту ім. О. О. Богомольця (1976).

Працював в Ніжинському державному педагогічному інституті ім. М. В. Гоголя з 1983 по 1986 рр. на посаді викладача хірургії Цивільної оборони і медичної підготовки.

28 червня – 75 років від дня народження **Павла Володимировича**



Михеда (1949), українського вченого, літературознавця, доктора філологічних наук (1993), професора (2006). Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1971).

Народився в с. Новики Козелецького р-ну Чернігівської обл. Закінчив філологічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1971). Працював у Ніжинській вищій школі з 1973 по 2003 рр. Займав посади старшого викладача, доцента, завідувача кафедри світової літератури та історії культури (1983–2003). Захистив докторську дисертацію на тему «Творчість Миколи Гоголя в контексті літературної культури бароко» (2003).

Від 2003 р. – провідний науковий співробітник, від 2008 р. – завідувач відділу слов'янської літератури Інституту літератури НАНУ (Київ). Організатор і керівник Гоголезнавчого центру при НДУ імені Миколи Гоголя та головний редактор видання «Гоголезнавчі студії». Член редакційних рад міжнародного наукового журналу «Collegium» та ін. наукових видань.

Автор понад 350 наукових, літературно-критичних та методичних праць. Наукові інтереси – дослідження творчості М. Гоголя в контексті літератури культури бароко; українсько-російські літературні взаємини 17–19 ст.

Нагороджений Міжнародною премією «М. В. Гоголь в Італії» за сукупний внесок у гоголезнавство.

ЛИПЕНЬ

1 липня – 90 років від дня народження **В'ячеслава Йосиповича**



Томека (1934–2019) – кандидата історичних наук (1972), доцента (1981). Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1956).

Народився в м. Добрянка Чернігівської обл. Закінчив з відзнакою Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя в 1956 р., аспірантуру при Київському державному університеті (1971).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1956 по 2015 рр. на посадах лаборанта кафедри марксизму-ленінізму (1956), завідувача кафедри історії КПРС і наукового комунізму (1977–1982), доцента кафедри економіки та політології (1982–1988), доцента кафедри історії КПРС (1989), доцента кафедри політичної історії (1990), доцента кафедри загальної соціології (1991–1994), завідувача кафедри соціології (1994–1998), завідувача кафедри економічної теорії і політології (1998–2003), доцента кафедри економічної теорії і політології (2003–2011), доцента кафедри історії України та політології (2011–2015).

Основний напрям наукових досліджень – історія і теорія політичної думки в Україні. Автор понад 50 наукових праць. Відмінник народної освіти України.

2 липня – 65 років від дня народження **Алли Борисівни**



Хоменко (1959), доцента кафедри вокально-хорової майстерності, завідувача секції сольного співу. Заслужений працівник культури України (2021). Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1980).

Народилася в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчила з відзнакою музично-педагогічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. Гоголя (1980); Московський державний музично-педагогічний інститут імені Гнесіних (нині Російська музична академія ім. Гнесіних) (1989); цільову асистентуру – стажування при Київській державній консерваторії ім. П. І. Чайковського (нині – Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського) (1995); аспірантуру при НДУ імені Миколи Гоголя за спеціальністю «Мистецтвознавство» (2005).

Працює в Ніжинській вищій школі з 1980 р. на кафедрі вокально-хорової майстерності, завідувач творчо-експериментальної лабораторії вокального мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв імені Олександра Ростовського (2019–2022), керівник студентської проблемної групи за темою «Вокальні традиції Ніжинської вищої школи», засновник експериментального студентського музично-поетичного театру.

Основний напрям наукових досліджень – музична регіоналістика, методика викладання вокальних дисциплін, професійна підготовка майбутніх учителів мистецьких дисциплін та вокалістів-виконавців. Автор близько 40 наукових, навчально-методичних друкованих праць: Друкувалася у фахових виданнях із мистецької педагогіки та мистецтвознавства (понад 25 статей).

Член оргкомітету та член журі Всеукраїнського юніорського конкурсу музично-виконавської майстерності імені академіка О. С. Тимошенка (2013-2023); член журі I

Міжнародного фестивалю-конкурсу вокальної майстерності «Мелодії Полісся – 2013» в м. Житомир; XI Відкритого музичного студентського конкурсу «Сесія-2016» (2016 р.) в м. Ніжин та ін.

Нагороджена дипломами, почесними грамотами та відзнаками Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів та фестивалів за професійну майстерність та педагогічний талант. Відмінник освіти України (2001).

5 липня – 95 років від дня народження Ніни Аркадіївни



Мельник (1929–2017), старшого викладача кафедри музичного виховання. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1971).

Народилася в м. Дніпропетровськ. Навчалася у Київській консерваторії ім. Чайковського (1952–1956), на музично-педагогічному факультеті Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1966–1971).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1957 по 1984 рр. на посадах викладача (1957–1976), старшого викладача (1976–1981) кафедри музичного виховання.

7 липня – 120 років від дня народження Білан Марії Іванівни



(1904–?), кандидата історичних наук (1952). Випускниця НІНО (1932).

Навчалася на робочому факультеті при НІНО (1926–1929). Закінчила історичний відділ Ніжинського інституту соціального виховання (1932), Київський державний педагогічний інститут ім. М. О. Горького (1939).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1944 по 1960 рр. на посадах викладача, старшого викладача кафедри історії СРСР і УРСР (1944–1957), старшого бібліотекаря бібліотеки НДПІ ім. М. В. Гоголя (1957–1960).

9 липня – 80 років від дня народження Світлани Максимівни



Козлової (1944), педагога, співачки (ліричне сопрано), музично-громадського діяча, публіциста. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1966).

Народилася в с. Олишівка Чернігівської обл. Закінчила філологічний факультет (спеціальність мова і музика) Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1966).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1966 по 2004 рр. на посадах лаборанта, викладача, старшого викладача кафедри вокально-хорової майстерності, в. о. декана музично-педагогічного факультету (1989–1990), заступника декана (1992–1998).

Основний напрям наукових досліджень – музична педагогіка.

Лауреат конкурсу самодіяльного мистецтва, Дипломант телеконкурсу «Сонячні кларнети». Має чисельні нагороди, Грамоти, Подяки за високу професійну майстерність від ректорату НДУ імені Миколи Гоголя, міськвиконкому, обласного управління культури. Відмінник освіти України (1998).

16 липня – 90 років від дня народження **Сергія Михайловича**



Малюги (1934–2013), кандидата фізико-математичних наук (1971), доцента (1979).

Народився в с. Блистове Менського р-ну Чернігівської обл. Закінчив механіко-математичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1959), аспірантуру названого закладу (1964). Працював вчителем математики у Чернігівській та Київській областях.

(1999–2001).

Автор понад 25 наукових праць.

20 липня – 90 років від дня народження **Олександра**



Олександровича Ткаченка (1934), кандидата філософських наук (1971), доцента (1981).

Народився в с. Райки Кемеровського р-ну Кемеровської обл. (РФ). Закінчив історико-філологічний факультет Томського державного університету ім. В. В. Куйбишева (1958), аспірантуру Московського державного університету (1970). Кандидат філософських наук (1971). Працював доцентом кафедри філософії Кемеровського державного університету (1964–1978).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1978 по 1985 рр. на посадах старшого викладача (1978–1979), доцента (1979–1985) кафедри філософії та політекономії.

Основний напрям наукових досліджень – філософія, соціологія, історія, релігієзнавство, допоміжна міжнародна мова інтерлінгва.

22 липня – 65 років від дня народження **Василя Володимировича**



Полуляха (1959), викладача кафедри права і методики викладання історико-правознавчих дисциплін.

Народився в с. Колісники Ніжинського р-ну Чернігівської обл. Закінчив Національну академію внутрішніх справ України м. Київ (1999).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1999 по 2013 рр. на посадах викладача кафедри історії України (1999–2001), викладача кафедри історії України та правознавства (2001–2005), викладача кафедри права і методики викладання історико-правознавчих дисциплін (2005–2012), асистента кафедри права і методики викладання історико-правознавчих дисциплін (2012–2013). Основний напрям наукових досліджень – адміністративне право України. Ліквідатор аварії Чорнобильської АЕС.

23 липня (11 липня за ст. ст.) – 125 років від дня народження



Володимира Степановича Євфимовського (1899–1942), українського історика, архівіста, краєзнавця та археографа школи академіка М. Грушевського, дослідника історії України XVII–XVIII ст. Випускник НІФІ (1922).

Народився с. Берестовець у родині псаломщика православного приходу Борзнянського повіту Чернігівської губернії. Навчався у Чернігівській духовній семінарії (1913–1918); в Ніжинському історико-філологічному інституті (1918–1922); в аспірантурі Ніжинської науково-дослідної кафедри історії культури і мови при НІНО (1922–1923); Одночасно 1923–1926 рр. працював ніжинським окружним інструктором Чернігівського губернського архівного управління, архівним регістратором, завідувачем бібліотеки Чернігівського історичного архіву (1924–1925), завідувачем кабінету наукових занять, завідувачем рукописного відділу. Згодом аспірант Науково-дослідної кафедри історії України у Києві (1926–1929) і позаштатний співробітник кількох історичних установ ВУАН під керівництвом академіка М. С. Грушевського. У 1930 р. захистив промоційну працю і отримав науковий ступінь. 1930–1933 рр. працював у Харківському центральному історичному архіві вченим-архівістом, виконував обов'язки асистента з джерелознавства в Інституті червоної професури. Досліджував історію України XVII–XVIII ст., теорію та практику архівної й археографічної роботи. 1939–1941 рр. науковий співробітник Центрального державного архіву народного господарства, Центрального державного історичного архіву СРСР у Ленінграді. Помер 5 січня 1942 р. під час блокади Ленінграду.

23 липня – 70 років від дня народження **Алли Петрівни Кудлай**



(1954), української співачки, педагога, народної артистки України (1997). Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1975).

Народилася в с. Лосинівка Ніжинського р-ну. Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя в 1975 р. У 1978–1984 рр. – солістка Державного українського народного хору ім. Г. Верьовки, 1984–2013 рр. – радіо і телебачення України у Києві. Від 2001 р. – професор кафедри естрадного співу Київського університету культури і мистецтв. Для фонду Українського радіо записала близько 600 пісень українських авторів і 25 маловідомих народних пісень у супроводі оркестру народних інструментів цього радіо. Заслужена артистка України (1987). Нагороджена Орденом княгині Ольги III ст. (2008).

27 липня – 100 років від дня народження **Нінель Михайлівні**



Дзюбанової (1924–?), філолога, мовознавця, кандидата філологічних наук (1949), доцента (1960).

Народилася в м. Києві. Закінчила Молотовський (Пермський) державний університет ім. О. М. Горького (1946), аспірантуру при кафедрі російської мови в Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка (1949). Працювала асистентом, викладачем кафедри російської мови філологічного факультету (1948–1950), доцентом кафедри російської мови (1967–1975) підготовчого факультету для іноземних громадян Київського

державного університету ім. Т. Г. Шевченка.

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1950 по 1967 рр. та з 1975 по 1980 рр. на посадах старшого викладача (1950–1957), завідувача (1957–1963), доцента (1960–1967, 1975–1980) кафедри російської мови.

Об'єктом наукового інтересу були фонетика та матеріали стосовно вивченню та розвитку російської мови.

30 липня – 85 років від дня народження **Василя Михайловича**



Кубрака (1939), педагога, кандидата економічних наук, доцента (2002). Заслужений працівник народної освіти України (1998).

Народився в с. Гальчин Козелецького р-ну Чернігівської обл. Закінчив Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка за спеціальністю «політична економія» (1968).

Працював у Ніжинській вищій школі на посаді викладача кафедри політекономії (1968–1969). З 1984–2003 рр. – директор Чернігівського юридичного технікуму. З 2003 по травень 2005 рр. в. о. ректора Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці.

Відмінник освіти України (1994). Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (1999).

31 липня (19 липня за ст. ст.) – 135 років від дня народження **Іллі**



Микитовича Кириченка (1889–1955), українського мовознавця, кандидата філологічних наук (1945), доцента (1947) член-кореспондента АН УРСР (1951). Випускник НІФІ (1914).

Народився в с. Рябухи Дмитрівської волості Конотопського повіту (пізніше Талалаївський р-н., Чернігівської обл.). Навчався в класичній гімназії при Ніжинському історико-філологічному інституті (1906–1910). Закінчив Ніжинський історико-філологічний інститут словесне відділення (1914).

Із 1931 р. працював в Інституті мовознавства АН УРСР (із 1946 р. – завідувач відділу словників) та з 1936 р. водночас викладав латинську мову в Київському університеті (із 1952 р. – завідувач кафедри класичної філології). У повоєнний час вчений працював над написанням кандидатської дисертації. «Українсько-російські словники та принципи складання їх». Роботу захистив 29 грудня 1945 р. (диплом від 07.03.1946), отримав диплом доцента (1947).

Під його керівництвом створено перший в українській лексикографії перекладний «Українсько-російський та російсько-український словник власних імен людей» (1954, кілька видань). Автор «Орфографічного словника» (1955, 1961). Засновник і головний редактор «Лексикографічного бюлетеня» (1951–1955, вип. 1–5). Основний напрям наукових досліджень – проблеми української лексикографії, правопису, стилістики.

СЕРПЕНЬ

6 серпня – 85 років від дня народження Джанель Львівни



Ващиної (1939), кандидата сільсько-господарських наук (1975), доцента (1984).

Народилася м. Радомишль Житомирської обл. Закінчила Білоцерківський сільськогосподарський інститут (1964). Займала посаду асистента на кафедрі ботаніки і фізіології рослин Білоцерківського сільськогосподарського інституту (1973–1980).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1980 по 1987 рр. на посадах старшого викладача (1980–1981), в. о. доцента (1981–1984), доцента (1984–1987) кафедри ботаніки.

Після 1987 р. – в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка.

Основний напрям наукових досліджень – анатомія рослин, особливості вирощування овочевих культур.

9 серпня – 90 років від дня народження Олександра Гавриловича



Козлова (1934), викладача, завідувача лабораторії звукотехніки (1963). Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1960).

Народився в с. Врадівка Врадіївського р-ну Миколаївської обл. Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1960).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1960 по 1978 рр. та з 1992 по 2012 рр. на посадах лаборанта, старшого лаборанта кафедри фізики (1960–1963), завідувача лабораторії звукотехніки кафедри іноземних мов, викладача (1963–1978). З 1992 по 1996 рр. на посаді навчального майстра кафедри фізики, старшого лаборанта кафедри фізики (1996–2012).

10 серпня – 95 років від дня народження Олени Лаврентіївни



Богми (1929–2017), старшого викладача кафедри педагогіки.

Народилася в м. Тетіїв Київської обл. Закінчила Київський педагогічний інститут імені Максима Горького (1952).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1952 по 1984 рр. на посаді старшого викладача кафедри педагогіки. Була активним громадським діячем.

Основний напрям наукових досліджень – трудове виховання молодших школярів. Нагороджена медаллю «За трудову доблесть».

10 серпня – 85 років від дня народження **Таміли Григорівни**



Даллади (1939), старшого викладача кафедри інструментально-виконавської підготовки. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1962)

Народилася в м. Чернігові. Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя в 1962 році та Київський державний педінститут ім. М. Горького, музично-педагогічний факультет у 1970 році.

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1962 по 2004 рр. на посадах асистента кафедри музики і співу (1962–1982), старшого викладача кафедри теорії, історії музики (1982–1991), кафедри музичного виховання (1991–1998), кафедри музичної педагогіки (1998–2002), кафедри інструментально-виконавської підготовки (2002–2004).

Основний напрям наукових досліджень – музична педагогіка. Авторка 12 наукових праць. Відмінник освіти України (1995).

12 серпня – 80 років від дня народження **Миколи Мартиновича**



Костюка (1944–2014), українського педагога, вчителя-методиста. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя.

Народився в с. Печі Борзнянського р-ну Чернігівської обл. в багатодітній селянській сім'ї. З відзнакою закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя за спеціальністю вчитель історії.

Працював у середній школі № 6 м. Бориспіль Київської обл. Учитель-методист загальноосвітньої школи № 139 м. Києва (2001–2004), учитель історії та основ правознавства Економіко-правового ліцею Деснянського р-ну м. Києва (2004–2014). Помер 26 березня 2014 року в м. Києві. Відмінник освіти України, Заслужений учитель України (2001).

17 серпня – 125 років від дня народження **Всеволода**



Миколайовича Архангельського (1899–?), кандидата філологічних наук (1940).

Народився в м. Саратові (РФ). Закінчив Саратовський державний університет, історико-філологічний факультет (1923), аспірантуру Московського інституту мови і літератури (1930). Захистив дисертацію у 1940 році.

Викладав російську літературу в педінститутах Самари, Саранська, Куйбишева, Ленінграда, Кіровограда, Миколаєва.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1954 по 1956 рр. на посаді доцента кафедри російської літератури.

19 серпня – 100 років від дня народження **Василя Івановича**



Тульчія (1924–2016?), кандидата (1958), доктора фізико-математичних наук.

Народився в м. Вознесенськ Вознесенського р-ну Миколаївської обл. Закінчив Львівський державний університет, механіко-математичний факультет (1951). Працював завідувачем кафедри фізики Бірського педагогічного інституту (Республіка Башкортостан, РФ), завідувачем кафедрою математики Миколаївського педагогічного інституту ім. В. Г. Белінського.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1962 по 1965 рр. на посадах завідувача кафедри математики (1962–1965), доцента (1964).

Після 1966 р. працював у Миколаївському кораблебудівному інституті на посаді завідувача кафедрою механіки і деталей машин та Армавірському державному педагогічному інститут. Автор понад 100 наукових праць.

26 серпня (13 серпня за ст. ст.) – 110 років від дня народження



Андрія Павловича Бурлаки (1914–1950), поета, члена СПУ (1991, посмертно). Випускник НПІ (1936).

Народився в Івангороді нині Ічнянського р-ну Чернігівської обл. у багатодітній селянській родині. Закінчив Ніжинський педагогічний інститут у 1936 році. Учителював на Чернігівщині. Від 1935 р. друкувався у газетах «Нове село» (Ніжин), «Більшовик» і «Молодий комунар» (Чернігів), «Вільне життя» (Тернопіль). З 1946 р. голова сільради с. Петрівка (на той час Бахмацький район). З 1947 р. викладач української мови та літератури у зооветеринарному технікумі у м. Бучас, що на

Тернопільщині.

1948–1949 рр. працював у газеті «Колгоспне село» (Київ). В 1964 р. у видавництві «Радянський письменник» вийшов поетичний збірник «Поліські співанки». Член Спілки письменників України (1991, посмертно).

Учасник Другої світової війни. Нагороджений орденом Червоної Зірки.

28 серпня (9 вересня за ст. ст.) – 215 років від дня



народження **Олександра Семеновича Данилевського** (1809–1888), українського педагога, інспектора. Випускник Ніжинської гімназії вищих наук кн. Безбородька (1828).

Народився в с. Семеренки Миргородського повіту (нині Миргородського р-ну) Полтавської обл. Закінчив Гімназію вищих наук кн. Безбородька (1828). Товариш та одногрупник Миколи Васильовича Гоголя. У листопаді-грудні 1836 р. О. Данилевський і М. Гоголь проживали у Парижі. Вони разом написали свої знамениті куплети «Да здравствует Нежинская бурса». Повернувшись із Парижа, оселився у своєму селі Семеренки. За час 1837–1839 рр. Гоголь написав О. Данилевському 24 листи, які засвідчували про дружні відносини товаришів, їх турботу прокожного. О. Данилевський вирішив присвятити себе педагогічній

роботі. У кінці 1843 р. він отримав місце інспектора благородного пансіону при першій Київській гімназії. У липні 1848 р. пішов у відставку із Київської гімназії й поселився у селі Дібровне. З 1851–1861 рр. – директор Полтавської гімназії та народних училищ Полтавської губернії. Останні роки проживав у своїй садибі у Анненському Сумського повіту (нині Ганнівка в Сумах).

30 серпня – **105 років від дня народження Олександра Сергійовича Косихіна** (1919–?), кандидата хімічних наук (1960), доцента кафедри хімії (1970).



Народився в с. Липівка Духовницького р-ну Саратовської обл. (РФ). Закінчив Азербайджанський державний університет ім. С. М. Кірова, хімічний факультет у 1950 році, Азербайджанське державне музичне училище ім. А. Зейналм (1950, скрипка), аспірантуру (1955). Кандидат хімічних наук (1960).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1968 по 1986 рр. на посаді доцента кафедри хімії. Автор понад 30 наукових праць. Учасник Другої світової війни. Має нагороди.

ВЕРЕСЕНЬ

2 вересня – **75 років від дня народження Галини Павлівни Лук'янюк** (1949), старшого викладача кафедри іноземних мов. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1972).



Народилася в м. Орша Вітебської обл. (Білорусь). Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя у 1972 році. Закінчила аспірантуру Київського державного інституту іноземних мов (1982).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1976 по 1979 рр., 1983 р., з 1986 по 2011 рр. на посадах викладача кафедри англійської мови (1976–1979, 1983), старшого викладача кафедри іноземних мов (1988–2011). Основний напрям наукових досліджень – міжпредметні зв'язки при викладанні іноземних мов на нефахових факультетах.

2 вересня – **65 років від дня народження Віктора Миколайовича Закалюжного** (1959), кандидата фізико-математичних наук, доцента кафедри фізики (2009).



Народився в м. Короп Чернігівської обл. Закінчив Чернігівський державний педагогічний інститут ім. Т. Г. Шевченка фізичний факультет у 1982 році, аспірантуру названого закладу (2003). Після закінчення інституту викладав фізику та астрономію у школі.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1991 по 2019 рр. на посадах старшого викладача (1991–2007), доцента кафедри фізики (2007–2019).

Викладав фізику в Ніжинському обласному педагогічному ліцеї Чернігівської

обласної ради. Наразі працює у Ніжинському ліцеї Ніжинської міської ради при НДУ імені Миколи Гоголя. Автор понад 30 наукових праць. Основний напрям наукових досліджень – методика викладання шкільного курсу фізики.

5 вересня (23 серпня за ст. ст.) – 160 років від дня народження



Євменія Івановича Кашпровського (1864–1913), історика, колезького радника. Випускник НІФІ кн. Безбородька (1888).

Вихователь Гімназії при НІФІ кн. Безбородька з 1890 року. У Ніжинській вищій школі з 1901 р. на посадах викладача, наставника студентів Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька. Член правління НІФІ.

Викладач історії в Ніжинській жіночій гімназії П. І. Кушакевич. Активний учасник Ніжинського історико-філологічного товариства. Бібліотекар бібліотеки при Ніжинському історико-філологічному товаристві. Член наглядової ради міської бібліотеки (1896). Член «Товариства по заснуванню в м. Ніжині Пологового Притулку» (1908). Похований у Ніжині.

6 вересня – 65 років від дня народження Тетяни Олексіївни



Сидоренко (1959), викладача української літератури, фольклору та інших дисциплін гуманітарного циклу, журналіста. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1982).

Народилася в с. Поділ Срібнянського р-ну Чернігівської обл. Закінчила Ніжинський державний інститут ім. М. В. Гоголя у 1982 році. Працювала журналісткою Носівської районної газети на різних посадах – від кореспондента до відповідального секретаря.

З 1987 по 1989 рр. навчалася в КВПШ (нині Інститут міжнародних відносин), де здобула журналістську освіту.

У Ніжинській вищій школі працювала із 1993 по 2013 рр. на посаді викладача кафедри української літератури. Основний напрям наукових досліджень – барокознавство, зокрема творчість українського барокового поета-священника другої половини сімнадцятого століття Івана Величковського. Авторка близько трьох десятків наукових праць у ВАКівських виданнях.

Художню прозу почала писати в 2011 році. На сьогодні має тринадцять виданих книг. Продовжує працювати як письменник і перекладач.

Лауреат «Коронації слова» (2015) у номінації «Вибір видавця» за роман «Ігри з Іваном», переможець Чернігівського Обласного конкурсу рукописів (2017), лауреат Чернігівської Обласної літературної премії імені Михайла Коцюбинського (2017) за роман «Ігри з Іваном». Нагороджена багатьма міжнародними літературно-мистецькими преміями та відзнаками: «Сад Божесвенних пісень» імені Г. Сковороди, «Тріумф» імені Гоголя, «Світ Пограниччя», імені Антуана де Сент-Екзюпері, імені Генріха Бьолля, патріотичною медаллю Івана Мазепи та ін.

14 вересня – 85 років від дня народження **Володимира Ігнатовича Янушевського** (1939), доктора медичних наук (1989), професора (1989).



Народився в с. Максиміліанівка Мар'їнського р-ну Донецької обл. Закінчив Читинський медичний інститут у 1968 році. Кандидат медичних наук (1972).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1979 по 1994 рр. на посадах доцента кафедри зоології, професора і завідувача кафедри анатомії, фізіології та валеології людини.

З 1994 по 1996 рр. – професор Мелітопольського педагогічного інституту; з 2008 р. – професор Севастопольського національного університету ядерної енергії і промисловості. З 2000 по 2007 рр. – проректор відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

Наукові напрями – морфогенез і регенерація периферичної нервової системи; корекція стану гемомікроциркуляторного русла і складу крові після впливу променевої радіації, використовуючи продукт полі фенолів винограду «Ено-Ант». Автор 240 наукових та науково-методичних публікацій.

Відмінник народної освіти України, академік Української академії наук національного прогресу (1994), академік міжнародної академії оригінальних ідей. Заслужений діяч науки та техніки України (1991).

16 вересня – 90 років від дня народження **Ведди Абрамівни Розен** (1934–2017), піаністки, педагога, концертмейстера.



Народилася в м. Києві. Закінчила Московський державний музично-педагогічний інститут ім. Гнесіних. Працювала у Ніжинській вищій школі з 1959 по 2004 рр. на посадах старшого викладача, доцента кафедри інструментально-виконавської підготовки музично-педагогічного факультету (1989), перший викладач-піаністка і засновниця фортепіанного класу у Ніжинській вищій школі. Вела у Ніжині велику культурно-просвітницьку діяльність як концертмейстер та піаністка. Виховала багатьох студентів, які стали лауреатами та дипломантами Міжнародних і Всеукраїнських конкурсів. Має науково-методичні праці.

Лауреат самодіяльного мистецтва (1970 р.), Медаль лауреата Всесоюзного огляду художньої творчості (1985 р.), грамота Ради Міністрів УРСР за підписом П. Тронька (1970 р.), диплом лауреата Варшавського конкурсу «Шопен вічно живий» (1981 р.), грамота Міністерства освіти України (1985 р.), знак ВЦРПС «За досягнення в самодіяльному мистецтві» (1983 р.). З 1968 р. член Музичного товариства, а з 1990 р. – член Всеукраїнської музичної спілки. Мала велику кількість заохочень союзного, республіканського, обласного та місцевого рівнів. Була Відмінником народної освіти України (1988 р.), нагороджена медаллю «Ветеран праці».

16 вересня – 70 років від дня народження Марії Миколаївни



Астаф'євої (1954), кандидата фізико-математичних наук (1989), публіциста і громадського діяча.

Народилась в с. Річка Косівського р-ну Івано-Франківської обл. Закінчила Івано-Франківський педагогічний інститут імені Василя Стефаника (1974). Працювала вчителем математики у Львові, методистом райвно, директором школи на Івано-Франківщині (1974–1983). Аспірантка Інституту математики АН України (1984–1989). Захист кандидатської дисертації (1989).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1989 по 2002, з 2009–2011 рр. на посадах старшого викладача, доцента кафедри вищої математики, проректора з навчальної і методичної роботи (1999–2002), завідувача кафедри вищої математики Ніжинського університету імені Миколи Гоголя (2009–2011).

2002–2009 рр. директор інституту, проректор з навчально-методичної роботи Київського славистичного університету. Наразі доцент кафедри комп'ютерних наук і математики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Відмінник освіти України, лауреат Обласної премії імені Б. Грінченка (1995).

18 вересня (5 вересня за ст. ст.) – 130 років від дня народження



Івана Назаровича Капустянського (1894–1939), відомого українського літературознавця, журналіста, критика, бібліографа. Випускник НІФІ кн. Безбородька (1916).

Народився в с. Жовтневе Семенівського р-ну Полтавської обл. Закінчив Історико-Філологічний інститут кн. Безбородька в Ніжині у 1916 році. Голова повітового Комітету охорони пам'яток мистецтва і старовини. Один із фундаторів Товариства з дослідження м. Прилук та його повіту (1910–1920), засновник Історико-краєзнавчого музею Прилуччини (1920) та музею у колишньому маєтку Галаганів (с. Сокиринці, нині Срібнянського р-ну Чернігівської обл.). Завідувач редакційно-бібліографічного відділу Української книжкової палати. Перші публікації з'явилися в «Нежинском голосе». Брав активну участь у літературному житті Чернігівщини та України. Доцент Полтавського ІНО (1921–1925), співробітник Інституту ім. Шевченка в Харкові. Автор численних наукових робіт. У 1934 р. репресований, а 1989 р. – помертно реабілітований.

20 вересня (8 вересня за ст. ст.) – 215 років від дня народження



Нестора Васильовича Кукольника (1809–1868), письменника, поета, романіста, журналіста. Випускник Ніжинської гімназії вищих наук князя Безбородька (1829).

Народився в Петербурзі в сім'ї вченого і педагога В. Г. Кукольника, українця з Закарпаття. Навчався в Ніжинській гімназії вищих наук кн. Безбородька (1821–1829). Його батько, В. Г. Кукольник, був призначений на той час першим директором новоствореної гімназії. Був гімназійним товаришем М. Гоголя. До літературної творчості Нестор Кукольник схилився ще у Ніжинській гімназії. Розквіт його літературної творчості припадає на пору проживання у

Петербурзі, куди він приїхав у 1831 р. Н. Кукольник використовував у своїх творах елементи теорії символів, архетипів, які на початку ХХ ст. знаходимо у символістів. Письменник репрезентував новий тип жанру історичного роману, який пізніше освоювали інші літератори, стояв біля основ історико-біографічного жанру тощо.

З кінця 1847 року на цілих 5 років припинив літературну діяльність і займався цілеспрямовано чиновницькою роботою. Заслугує уваги його аналіз і пропозиції щодо розвитку гірничої промисловості Донбасу. Був ініціатором будівництва Азовської залізниці (Харків-Горлівка-Іловайське-Таганрог) та заснування Юзівки (Донецька). Оселився на півдні у місті Таганрозі, мріючи залишок своїх днів присвятити науці та літературі.

У грудні 1868 р. раптово помер. Існують версії, що він був отруєний за дії з розвитку економіки краю і боротьбу з корупцією. Його поховали на власній дачі Дубки біля Таганрога.

21 вересня – 60 років від дня народження **Інни Василівни Мирон**



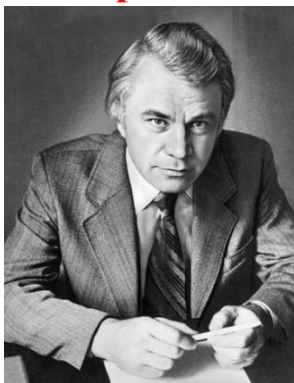
(1964), старшого викладача кафедри географії, туризму та спорту.

Народилась в м. Конотоп Сумської обл. Закінчила географічний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка у 1988 році, аспірантуру названого закладу (1994).

У Ніжинській вищій школі працює з 1988 р. на посадах асистента кафедри географії природничо-географічного факультету (1988), сумісника кафедри географії (1991–1994), старшого викладача кафедри географії (1994–2022). З 2022 р. по теперішній час – працює на посаді старшого викладача кафедри географії, туризму та спорту Навчально-наукового інституту природничо-математичних, медико-біологічних наук та інформаційних технологій. Автор понад 100 наукових праць.

Основний напрям наукових досліджень – фізична географія, екологічна географія.

22 вересня (інша дата *9 серпня*) – 85 років від дня народження



Олександра Васильовича Костіна (справж. Костина) (1939–2022), композитора, педагога, музично-громадського діяча, професора (1999).

Народився в м. Самарканд (Узбекистан). 1946 року родина переїхала до України. У 1963 р. закінчив Київське музичне училище (Київська муніципальна академія музики) імені Рейнгольда Глієра, Київську консерваторію (тепер Національна музична академія України імені Петра Чайковського) (1971).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1970 по 1971 рр. викладав теорію та гармонію. Працював викладачем музичної школи в м. Ніжині (1960–1961), у Ніжинському культосвітньому училищі (тепер Ніжинський фаховий коледж культури і мистецтв імені М. Заньковецької): викладач по класу баяна (1963–1966), по класу народних інструментів (1968, 1970–1971).

З 1971 р. – консультант (референт) у Спілці композиторів України, 1971–1973 – заступник директора з пропаганди Українського відділення Музфонду СРСР, голова Правління Музфонду України, 1973–1978 – завідувач музичною частиною в Київському російському драматичному театрі ім. Лесі Українки, 1978–1981 – завідувач вокальною редакцією видавництва «Музична Україна». Художній керівник Республіканського (тепер Національний) будинку органної та камерної музики (1987–1992), завідувач музичною

частиною Державного духового оркестру України (1994–1996). Працював у Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського: викладач кафедри оперної режисури (1997–2000), кафедри композиції (з 2000), доцент (з 2002), професор (з 2010).

Народний артист України (1996). Лауреат Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка (1992), член Спілки композиторів (1972).

Голова Міжнародного конкурсу композиторів ім. О. Спендіарова у м. Ялті (2011–2013). Нагороджений Грамотою Кабінету Міністрів України (2009), Грамотою Верховної Ради України (2013). Музику Костіна виконують в Україні та за кордоном (Німеччина, Сербія). Помер 9 листопада 2022 р. в м. Києві.

24 вересня – 70 років від дня народження **Валентини Федорівни Лащенко** (1954), старшого викладача кафедри зоології (2012).



Народилася в с. Тур'я Щорського р-ну Чернігівської обл. Закінчила Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1977). Працювала інженером у Державному дендрологічному заповіднику «Тростянець» АН УРСР (1977–1982).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1982 по 2012 рр. на посадах лаборанта кафедри зоології (1982–1985), асистента кафедри зоології (1985–1990), асистента кафедри анатомії і зоології (1990–2000), старшого викладача зоології (2000–2005), старшого викладача зоології та анатомії (2005–2007), старшого викладача кафедри біології (2007–2012).

Основний напрям досліджень – ентомологія, екологічна освіта та виховання студентів педвузів. Авторка понад 30 наукових праць.

27 вересня – 100 років від дня народження **Володимира Івановича Власенка** (1924–?), кандидата історичних наук (1963), доцента.



Народився в с. Малківка Прилуцького р-ну Чернігівської обл. Закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка у 1953 році, курси підготовки викладачів суспільних наук при Київському державному університеті (1954).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1954 по 1973 рр. на посадах асистента (1954–1957), викладача (1957–1959), старшого викладача кафедри (1959–1964) кафедри марксизму-ленінізму, декана загальнонаукового факультету (1964–1967), доцента, завідувача кафедри марксизму-ленінізму (1967–1969), завідувача кафедри історії КПРС і наукового комунізму (1969–1973).

З 1973 р. працював у Міністерстві освіти України.

29 вересня – 95 років від дня народження **Віктора Михайловича Іконника** (1929–2000), українського хорового диригента, композитора, педагога. Народний артист УРСР (1989).



Народився в с. Іванівка Семенівського р-ну Полтавської обл. Закінчив Одеську консерваторію у 1957 році.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1957 по 1961 рр. старшим

викладачем кафедри музики та співів, керівником вокального ансамблю, диригент академічного хору.

Викладач Київського педагогічного інституту (1961–1973), Київської консерваторії (1961–1968). Організатор аматорського камерного хору у Києві (з 1964), а з 1973–1989 рр. – його художній керівник і головний диригент. 1992 р. створив на базі хору Ансамбль класичної музики ім. Б. Лятошинського (хор і оркестр).

Автор хорових творів та обробок народних пісень. Автор зб. «Хорові мініатюри» (К., 1981). Сприяв відродженню інтересу в Україні до великих надбань світової хорової музики. Перший диригент, який відродив українську вимову церковно-слов'янських текстів у духовних концертах і піснеспівах українських класиків. Лауреат Державної премії імені Т. Г. Шевченка (1982).

30 вересня (17 вересня за ст. ст.) – 125 років від дня народження



Івана Давидовича Бойка (1899–1971), українського радянського історика, доктора історичних наук. Випускник НІНО (1923)

Народився в с. Володькова Дівиця Носівського р-ну (нині – Ніжинського р-ну) Чернігівської обл. Закінчив історико-економічний факультет Ніжинського інституту народної освіти в 1923 р., аспірантуру Інституту української культури ВУАН (1932). Працював учителем у Бориспольській школі (1923–1930); зав. кафедри історії Вінницького педагогічного інституту (1932–1934); доцент історії України у Харківському університеті (1934–1936); зав. кафедри історії СРСР в об'єднаному Українському державному університеті в м. Кзил-Орда (Казахстан, 1941–1945); та зав. кафедри історії в Харківському державному університеті (1944–1945). Завідувач відділу історії феодалізму, старший науковий співробітник Інституту історії АН УРСР (1955–1963). З 1966 р. працював старшим науковим співробітником-консультантом відділу етнографії Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Рильського АН УРСР. Одночасно (від 1966) викладав у Київському університеті. Автор понад 80 праць з історії СРСР та України.

30 вересня – 115 років від дня народження Олександра



Герасимовича Сидоренка (1909–1955), кандидата педагогічних наук (1954).

Народився с. Бугаї Погребищенського р-ну (нині Вінницького р-ну) Вінницької обл. Закінчив Кам'янець-Подільський інститут народної освіти фізико-математичний факультет у 1930 році, Вищі геологічні курси в м. Ленінград (1931). Викладав геологію в Кам'янець-Подільському педагогічному інституті (1933–1935).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1935 по 1941, 1946 по 1955 рр. на посадах старшого викладача кафедри ботаніки, декана природничого факультету

Учасник Другої світової війни. Нагороджений Орденом Вітчизняної війни II ступеню, Орденом Червоної Зірки та п'ятьма медалями.

30 вересня – 60 років від дня народження **Віталія Анатолійовича**



Ігнатенка (1964), старшого викладача кафедри фізики. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1989).

Народився в м. Ніжин Чернігівської обл. Закінчив фізикоматематичний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту у 1989 році.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1989 по 2014 рр. на посадах лаборанта (1989), асистента (1990–2006) та старшого викладача кафедри фізики (2006–2014).

Основний напрям наукових досліджень – лазерна спектроскопія вузькозонних напівпровідників на довжині хвилі 10,6 мкм.

Автор понад 30 наукових праць.

ЖОВТЕНЬ

1 жовтня – 95 років від дня народження **Івана Михайловича**



Шекери (1929–1998), українського історика, дослідника історії України середніх віків, письменника. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1951).

Народився в м. Ніжині Чернігівської обл. У 1943–1946 рр. навчався в Ніжинському технікумі механізації сільського господарства. У 1951 р. закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя.

У 1951–1952 рр. працював інспектором шкіл Цуманського районного відділу народної освіти Волинської обл., у 1952–1954 рр. директор середньої школи в с. Сильному Цуманського р-ну Волинської обл., з 1954 р. – інспектор шкіл Артемівського міського відділу народної освіти Сталінської обл (нині – Донецької обл). З 1954 р. в Інституті історії АН УРСР: аспірант (1954–1957), молодший науковий співробітник (1958–1963), старший науковий співробітник І-ту історії АН УРСР (1963–1989). Захистив кандидатську дисертацію на тему «Посилення закріпачення селян і антифеодальні виступи на Правобережній Україні в другій половині XVI ст.» (1961). Брав участь у підготовці 26-томної «Історії міст і сіл Української РСР». Був членом авторського колективу багатотомної «Історії Української РСР», двотомної «Історії селянства Української РСР».

7 жовтня – 85 років від дня народження **Людмили Іванівни**



Малахатко (1939–2004), кандидата філологічних наук (1979), доцента кафедри історії культури та світової літератури (2004).

Народилася в м. Дніпропетровськ. Закінчила Дніпропетровський державний університет (1964), аспірантуру названого закладу (1969). Працювала асистентом кафедри філософії, старшим викладачем, доцентом кафедри філософії

Дніпропетровського інженерно-будівельного інституту (1969–1984).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1984 по 2004 рр. на посадах доцента кафедри російської та зарубіжної літератури (1984–1991), кафедри народознавства (1991–1998), кафедри історії культури (1998–2003), кафедри історії культури та світової літератури (2003–2004). Основний напрям наукових досліджень – українська література ХХ ст. та проблеми естетики.

8 жовтня – 90 років від дня народження **Ніни Андріївни Панасенко** (1934), кандидата біологічних наук (1979).



Народилася в с. Гострий Камінь Синельниківському р-ну Дніпропетровської обл. Закінчила Дніпропетровський державний університет (1957), аспірантуру при Черкаському педінституті (1967).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1967 по 2003 рр. Займала посади викладача кафедри зоології, старшого викладача, кандидата біологічних наук (1979), доцента кафедри зоології і анатомії (1989–2003). Відмінник освіти України.

Основний напрям наукових досліджень – теріологія, соціальна екологія. Авторка понад 40 наукових праць.

9 жовтня – 135 років від дня народження **Олександра Тихоновича Бузинного** (1889–?), українського літературознавця, архівіста, педагога, професора. Випускник НІФІ (1914).



Народився в селі Топори нині Ружинського р-ну Житомирської обл. Закінчив Ніжинський історико-філологічний інститут кн. Безбородька у 1914 році.

Працював у Богодухівській чоловічій гімназії на Харківщині, Полтавському педагогічному інституті з курсу класичних мов. Член Полтавського наукового товариства при ВУАН. З 1922 р. – член колегії Полтавського губернського архівного управління. З 1923 р. завідувач розбірного відділу Полтавського губернського архіву. Чимало уваги приділяв розробці теоретичних та методичних питань архівної справи, використанню документів. Заарештований 18 вересня 1928 р. у справі «Спілки визволення України». Засуджений 2 лютого 1930 р. на 5 років позбавлення волі. Висланий на Соловки. Після звільнення недовго працював учителем Ялтинського медичного технікуму. Повторно заарештований 27.12.1936 р. засуджений «за антирадянську агітацію» до 5 років виправно-трудових таборів у Комі АРСР. Звільнений 14.02.1941 р. Подальша доля невідома.

11 жовтня – 65 років від дня народження **Тетяни Іванівни Тверітінової** (1959), кандидата філологічних наук (1993).



Народилася в м. Шемаха (Азербайджан). Закінчила Полтавський державний педагогічний інститут у 1984 році. Працювала вчителем у школі. Закінчила аспірантуру при Харківському державному педагогічному інституті імені Г.С. Сковороди (1993).

У Ніжинській вищій школі з 1987 по 1990 рр., з 1993 по

2004 рр. займала посади асистента кафедри російської та зарубіжної літератури (1987–1993), асистента, старшого викладача, доцента з 1996 р. кафедри світової літератури (1993–2003), доцента кафедри історії культури та світової літератури (2003–2004).

З 2004 р. доцент кафедри світової літератури факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Автор понад 35 наукових праць. Радник президента Української асоціації викладачів зарубіжної літератури.

17 жовтня – 80 років від дня народження **Івана Івановича**



Старуна (1944), кандидата фізико-математичних наук (1970), доцента кафедри вищої математики (1976).

Народився в с. Борщів Баришівського р-ну Київської обл. Закінчив Київський державний педагогічний інститут ім. О. М. Горького (1965) та аспірантуру названого інституту (1969).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1969 по 1973 рр., 1985 по 2015 рр. на посадах асистента (1969–1970), старшого викладача кафедри математики (1970–1973), доцента (з 1985), завідувача кафедрою математики (1990–2015).

Із 1973 по 1984 р. – доцент, завідувач кафедри вищої математики Гомельського державного університету (Білорусь).

Основний напрям наукових досліджень – асимптотичні методи інтегрування звичайних диференціальних рівнянь. Автор понад 75 наукових праць.

19 жовтня – 115 років від дня народження **Сергія Трохимовича**



Новікова (1909–1956), кандидата біологічних наук (1938)

Народився в с. Красноармійське Вовчанського р-ну Харківської обл. Закінчив біологічний факультет Харківського державного університету (1934). Працював доцентом кафедри анатомії (1937), деканом природничого факультету (1938) Бердянського учительського інституту.

У Ніжинській вищій школі з 1938 по 1941рр., з 1945 по 1956 рр. на посадах доцента кафедри зоології та кафедри анатомії і фізіології людини (1938–1941), (1952–1956), декана природничого факультету (1945–1950).

Учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджений трьома орденами СРСР і двома медалями.

21 жовтня – 95 років від дня народження **Михайла Івановича**



Проскури (1929–1975), старшого викладача кафедри філософії та політекономії.

Народився в с. Мала Решетилівка Великобогачанського р-ну (нині Миргородського р-ну) Полтавської обл. Закінчив Ізмаїльське педагогічне училище (1951), Ізмаїльський учительський інститут (1953), Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1958), заочно аспірантуру Інституту філософії АН УРСР (1965). Працював учителем російської мови та літератури в школі, викладачем Димерського училища механізації сільського господарства. В 1960 р.

був зачислений слухачем Інституту підвищення класифікації викладачів суспільних наук при Київському державному університеті.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1960 по 1975 рр. на посаді викладача (1960–1969), старшого викладача (1969–1975) кафедри філософії та політекономії. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1967) за лекторську діяльність.

22 жовтня – 65 років від дня народження **Наталії Володимирівни**



Голуб (1959), старшого викладача кафедри інструментально-виконавської підготовки. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1986).

Народилася в с. Велика Кошелівка Ніжинського р-ну Чернігівської обл. Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1986).

Працювала у Ніжинській вищій школі (1986–2012) на посадах викладача, старшого викладача кафедри теорії, історії музики (1996–2012), керівника інструментального гуртка кафедри інструментально-виховної підготовки НДУ ім. Миколи Гоголя.

З 2012 р. і по теперішній час працює в Ніжинській музичній школі: завідувач вокально-хорового відділу (2012–2023), з 2023 р. – викладач по класу бандури та сольного співу. Основний напрям наукових досліджень – музична педагогіка.

27 жовтня – 105 років від дня народження **Олени Олександрівни**



Мощицької (1919–?), асистента кафедри історії КПРС і наукового комунізму. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1949).

Народилася в м. Москва. Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя, історичний факультет в 1949 році. В 1958 р. – історичний факультет Ленінградського державного університету імені А. А. Жданова, аспірантуру названого закладу (1970).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1969 по 1974 рр. на посаді викладача кафедри історії КПРС і наукового

комунізму.

30 жовтня – 80 років від дня народження **Анатолія Амбросійовича**



Комісарчука (1944–1996), співака, диригента, організатора культосвітньої роботи. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя.

Народився у с. Вертокиївка Троянівського р-ну, Житомирської обл. Працював директором Прилуцького міського Палацу культури. Виступав у музичних передачах «Сонячні кларнети», «Таланти твої, Україно» Заслужений працівник культури України.

31 жовтня – **90 років** від дня народження **Станіслава Олександровича Коваля** (1934), літератора, автора кількох збірок лірики та гумору. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1962).



Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя, за фахом «українська філологія» у 1962 році.

Автор поетичних збірок: «Барви Полісся», «Узори дружби», «Октави серця» та інші.

31 жовтня – **70 років** від дня народження **Андрія Петровича Бучина** (1954), кандидата філософських наук (1994), доцента кафедри філософії та соціології (1997).



Народився ст. Возжаєвка Куйбишевського р-ну (нині Белогорського р-ну) Амурської обл. (РФ). Закінчив філософський факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1981), аспірантуру Київського педагогічного інституту ім. Горького (1989).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1981 по 1982 рр., з 1984 по 2017 рр. на посадах завідувача кабінетом філософії і політекономії (1981–1982), асистента кафедри історії КПРС і наукового комунізму (кафедри політекономії) (1984–1990), старшого викладача кафедри філософії і соціології (1990–1996), доцента кафедри філософії та соціології (1997–2017).

Основний напрям наукових досліджень – методологічні проблеми соціальної філософії, етики, соціології, проблема комп'ютеризації викладання та вивчення філософії. Автор понад 30 наукових праць.

ЛИСТОПАД



4 листопада – **60 років** від дня народження **Наталії Іванівни К्लипи** (1964), кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя.



Народилася в с. Гайворон Бахмацького р-ну Чернігівської обл. Після закінчення Дмитрівської середньої школи в 1982 р. вступила на філологічний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя, який закінчила з відзнакою у 1986 році. Закінчила аспірантуру Українського державного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова у 1996 році. Захистила кандидатську дисертацію в 1998 році.

У Ніжинській вищій школі працює з 1986 року на посадах асистента кафедр російської мови (1986–1993), асистента кафедри історії культури та народознавства (1996–1997), асистента кафедри української мови (1997–1999), доцента кафедри української мови (2000–2012), російської мови та перекладу (2012–2016), слов'янської філології, компаративістики та перекладу (2016–2018). Заступник декана філологічного факультету із заочної та післядипломної освіти та з навчально-методичної роботи (2016–2018), декан філологічного факультету (2018–2019), директор навчально-наукового інституту філології, перекладу та журналістики (2019–2022), заступник декана факультету філології, історії та політико-юридичних наук (2022 р. – по тепер. час)

Основні напрями наукових досліджень – лексична та фразеологічна семантика, стилістичний і функціональний синтаксис, мова та стиль художніх творів. Автор понад 60 друкованих праць, серед яких наукові статті, методичні рекомендації, навчальні та навчально-методичні посібники.

4 листопада – 75 років від дня народження Валентини Василівни



Курсон (1949), старшого викладача кафедри ботаніки. Випускниця НДПІ ім. М. В. Гоголя (1973).

Народилася в с. Хотуничі Щорського р-ну (нині Корюківського р-ну) Чернігівської обл. Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1973), закінчила аспірантуру при Інституті ботаніки АН УРСР в 1978 році.

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1979 по 2015 рр. на посадах асистента, викладача, старшого викладача кафедри ботаніки. Авторка понад 40 наукових праць.

Основний напрям наукових досліджень – флористика, методика навчальної біології у загальноосвітній школі.

5 листопада – 60 років від дня народження Віталія



Сергійовича Кладиноги (1964–2010), кандидата фізико-математичних наук (1993), доцент (1996), проректора з науково-педагогічної та методичної роботи (2006–2008).

Народився в с. Кобижча Бобровицького р-ну Чернігівської обл. Закінчив з відзнакою Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка механіко-математичний факультет (1989). Навчався в аспірантурі при Інституті математики АН України спеціальність теоретична механіка (1989–1992) та докторантурі названого закладу (1994–1997).

Захистив кандидатську дисертацію (1992). Кандидат фізико-математичних наук (1993). У 1999–2001 рр. – стипендіат Кабінету Міністрів України для молодих вчених.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1993 по 2010 рр. на посадах асистента кафедри математики (1993–1994), старшого викладача (1994–1997), доцента (1997–1999). Ініціатор створення та перший завідувач кафедри прикладної математики (1999–2003), завідувач кафедри прикладної математики та інформатики (2003–2006), проректор з науково-педагогічної та методичної роботи (2006–2008), доцент кафедри прикладної математики та інформатики (2008–2010). За його ініціативою було суттєво осучаснено матеріально-технічну базу кафедри: створено

сучасні лекційні мультимедійні аудиторії, оснащені комп'ютерами, мультимедійними проекторами та акустичними системами.

Основний напрям наукових досліджень – методи досліджень нелінійних крайових задач математичної фізики, зокрема задачі нелінійної механіки високоеластичних оболонок; проблеми моделювання складних механічних систем; чисельні та аналітичні методи комп'ютерної алгебри. Член Ради університету та Вченої ради фізико-математичного факультету.

5 листопада – 120 років від дня народження Якова Олексійовича Спринчака (1904–1979), кандидата філологічних наук (1938).



Народився в с. Березівка Устиновського р-ну (нині Кропивницького р-ну) Кіровоградської обл. Навчався в Миколаївському інституті народної освіти (1923–1926). Одночасно працював учителем-вихователем в дитячому будинку, а потім учителем в Миколаївській середній школі. Працював викладачем у Миколаївській партшколі (1925–1929), викладачем у Ново-Полтавському сільськогосподарському технікумі (1929), у школі ФЗУ при Миколаївському суднобудівному заводі (1930). У 1934 р. Вступив до до аспірантури Горьковсько педінституту потім Ленінградського педінституту ім. Герцена. Захистив кандидатську дисертацію у 1937 р. У січні 1938 р. працював доцентом кафедри російської мови і деканом факультету мови та літератури в Астраханському педінституті, доцентом кафедри російської мови в Ярославському педінституті (1939–1940).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1964 по 1973 рр. на посадах завідувача кафедрою російської мови (1964–1969), доцента цієї ж кафедри (1969–1973). Автор понад 40 наукових праць.

5 листопада – 115 років від дня народження Павла Івановича Павлюка (1909–1992), українського історика-архівіста, дослідника історії громадянської війни в Україні. Випускник НІНО (1932).



Народився в с. Велика Дорога Ніжинського повіту Чернігівської губернії (нині Ніжинського р-ну Чернігівської обл). У 1927–1929 рр. навчався у Мринському педагогічному технікумі, 1929–1932 рр. – Ніжинському інституті народної освіти, 1932–1933 рр. – Харківському інституті педагогічної професійної освіти. У 1934–1941 рр. – асистент, старший викладач Харківського педагогічного інституту по кафедрі історії СРСР і України. З 1934 р. – молодший науковий співробітник, з 1936 р. – старший науковий співробітник Центрального історичного архіву. У 1939–1943 рр. – заступник директора з наукової роботи. Очолював роботу прифронтових оперативних груп (1943–1946).

Працював заступником начальника з наукової роботи Архівного управління МВС УРСР. У 1950–1954 рр. – старший науковий співробітник відділу археографії Інституту історії АН УРСР (за сумісництвом). У 1954–1976 рр. – заступник директора Інституту історії партії при ЦК КПУ. Редактор та упорядник ряду довідників, збірників документів і матеріалів, автор методичних посібників з архівознавства. Член редколегії журналу «Комуніст України». Нагороджений орденами і медалями СРСР, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

6 листопада – 95 років від дня народження Дмитра Сергійовича



Наливайка (1929–2023), українського літературознавця, фахівця з порівняльного дослідження світової й української літератури, доктора філологічних наук, професора, завідувача відділу компаративістики Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України.

Народився в с.мт. Понорниця, Коропського р-ну Чернігівської обл. В 1953 р. закінчив Сумський державний педагогічний інститут. 1953–1954 рр. – вчитель історії, російської мови та літератури у середній школі Скала-Подільського р-ну Тернопільської обл. 1954–1957 рр. – аспірант кафедри зарубіжної літератури Ленінградського державного педагогічного інституту ім. О. І. Герцена. Захист кандидатської дисертації (1960).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1957 по 1971 рр. на посадах старшого викладача, доцента кафедри російської та зарубіжної літератур. 1971–1982 рр. – доцент кафедри російської і зарубіжної літератур Київського державного педагогічного інституту ім. М. П. Драгоманова. 1982–1994 рр. – доцент кафедри російської і зарубіжної літератур Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. У 1987 р. захистив докторську дисертацію. Співробітник Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (1987). 1991 р. – професор кафедри російської і зарубіжної літератур Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. З 1992 р. – член-кореспондент НАН України. З 1992 р. – професор Національного університету «Києво-Могилянська академія», 1994–1997 рр. завідувач кафедри компаративістики, з 1998 року – професор кафедри філології. 1998 р. – присуджено Державну премію України ім. Т. Г. Шевченка за монографію «Очима Заходу. Рецепція України в Західній Європі XI–XVIII століть». 2012 р. – обрано дійсним членом (академіком) НАН України. З 2013 р. – почесний професор Києво-Могилянської академії.

7 листопада – 85 років від дня народження Бориса Федотовича



Ведмеденка (1939–2006), українського вченого в галузі теорії і методики фізичного виховання, кандидата педагогічних наук (1980), доцента, старшого наукового співробітника, завідувача сектору фізичної культури і здоров'я Інституту проблем виховання АПН України.

Народився в м. Дзержинськ Донецької обл. Закінчив Черкаський педагогічний інститут (1966), аспірантуру Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР (1978). Викладач кафедри фізичного виховання Черкаського педінституту (1968–1971, 1974–1975), доцент Львівського політехнічного інституту (1981).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1982 по 1985 рр. на посадах викладача (1982–1983), старшого викладача (1983–1985) кафедри фізичного виховання. Засновник і завідувач кафедри фізичного виховання Черкаського державного технологічного університету (1987–1991, 2002–2003).

Автор понад 300 наукових праць. Серед них 4 монографії. Майстер спорту зі спортивної гімнастики.

7 листопада – 80 років від дня народження **Михайла Ілліча**



Кущніренка (1944–2017), поета, журналіста, публіциста, перекладача. Випускник НДШ ім. М. В. Гоголя.

Народився в с. Червоні Луки Менського р-ну Чернігівської обл. Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя. Друкувався у багатьох збірниках, журналах та газетах, таких як: журнали «Прапор», «Ринок», альманахах «Вітрила», «День поезії». Автор поетичної книжки «Не дай забути».

7 листопада – 115 років від дня народження **Михайла Івановича**



Стратилата (1909 (у деяких джерелах 1908) –1943), педагога, громадського діяча. Випускник НПП.

Закінчив Ніжинський педагогічний інститут. Деякий час працював учителем Ніжинської середньої школи № 1. Начальник штабу організатора і першого командира партизанського загону, а потім – з'єднання «За Батьківщину», що діяв на Чернігівщині під час Другої світової війни. Секретар Носівського райкому КП(б)У (підпільного в роки окупації). Загинув у Москві при загадкових обставинах.

Герой Соціалістичної Праці. Нагороджений орденами Червоного Прапора(1944) та Вітчизняної війни 1 ступ. (1945 р. посмертно).

8 листопада – 210 років від дня народження **Михайла**



Андрійовича Тулова (1814–1883), українського філолога, філософа, педагога, письменника.

Народився в м. Гродно. Закінчив Волинську губернську гімназію (1834) та філософський факультет Університету Святого Володимира зі ступенем кандидата (1839). Після закінчення університету призначено в Вінницьку гімназію вчителем російської словесності (1839). Однак уже в наступному році був запрошений до Ніжина, щоб очолити кафедру словесності в Лицеї князя Безбородька. В 1840 р. був призначений викладачем лицей, 1844 р. отримав ступінь магістра філософії, затверджений професором по кафедрі словесності. Протягом тринадцяти років читав теорію поезії та історію літератури. В 1853 р. призначений директором Немирівської гімназії, а в 1857 р. – інспектором казенних училищ Київського навчального округу. Дослужився до чину дійсного статського радника (1864). В 1865 р. був призначений помічником попечителя Київського навчального округу. У 1872 р. став одним з членів-засновників Київського товариства Нестора-літописця, був обраний першим головою товариства (1873).

8 листопада (27 жовтня за ст.ст.) – 205 років від дня народження



Миколи Івановича Пілянкевича (1819–1856), кандидата юридичних наук, професора кафедри цивільних законів Ніжинського ліцею кн. Безбородько (1841–1843).

Народився в м. Чернігів. У 1834 р. закінчив Київську гімназію. По закінченню гімназії вступив до університету на юридичний факультет. Вивчав юриспруденцію, і в дев'ятнадцять років закінчив курс одним із перших кандидатів на золоту медаль за твір «Об основаниях, приводимых в защиту и опровержение смертной казни» (1839). Через два роки служби на Подолі був переведений учителем історії в 1-у Київську гімназію.

У 1841 р. призначений у Ніжинський юридичний ліцей на посаду професора цивільних законів. У 1843–1946 рр. був направлений на стажування на юридичний факультет берлінського університету, вивчав давньогрецьке і римське право, філософію права. Від листопада 1846 р. очолював кафедру енциклопедії права юридичного факультету Київського університету. Займався вивченням історії філософії права. Автор ґрунтовної праці «Історія філософії права» (1840, вид. 1870). Помер 28 квітня 1856 р. у м. Києві.

8 листопада – 175 років від дня народження **Михайла Івановича**



Лілеєва (1849–1911), історика, педагога, громадського діяча.

Народився в с. Нікольське Ярославської губернії в родині священика. Освіту здобув в Ярославській духовній семінарії та Київській духовній академії.

У 1874 р. вступив на службу викладачем Чернігівської духовної семінарії. У 1878 р. переїхав до Ніжина.

Викладач педагогіки і російської історії в Ніжинському історико-філологічному інституті князя Безбородька. У 1878–1899 рр. обіймав в НІФІ посаду наставника студентів, виконував обов'язки бібліотекаря (1883–1897) і члена правління (1892–1899) інституту.

Був членом Київського історичного товариства, Товариства історії і старожитностей російських (з 1879), Історичного товариства Нестора-літописця (з 1879). У 1894 р. став одним із засновників Історико-філологічного товариства при Ніжинському інституті. У 1898 р. почав самостійні дослідження курганів Ніжинського і Остерського повітів, провів розкопки в шістнадцяти з них. Ніжинський міський голова (1904–1908). Автор понад 15 наукових праць. Помер в 1911 р. в Ніжині (за іншими даними – в 1913 р.).

11 листопада – 80 років від дня народження **Михайла**



Степановича Чуприни (1924–2000), українського історика, краєзнавця та громадського діяча Чернігівщини. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1953).

Народився в с. Гнилуша (тепер с. Лебедівка) Козелецького р-ну Чернігівської обл. у родині селянина-

середняка. З 1949 року працював на посаді вчителя в рідному селі. Закінчив Чернігівський учительський інститут (1950), Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1953). Працював у Чернігівському обласному відділі народної освіти на посаді інспектора, а згодом заступником завідувача. З 1963–1973 рр. – директор Інституту удосконалення вчителів. Закінчив заочну аспірантуру Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького (1971). Захистив кандидатську дисертацію (1972). Старший викладач (1973), доцент (1979) історичного факультету Чернігівського педагогічного інституту. Є одним із авторів чернігівського тому «Історії міст і сіл Української РСР» у 26 томах. Разом з іншими дослідниками він написав історію Новгород-Сіверщини. Помер у Чернігові 2 червня 2000 року після тяжкої хвороби.

13 листопада – 100 років від дня народження Олесі Борисівни



Шахрай (1924–1993), кандидата філологічних наук (1964), доцента кафедри англійської мови (1970).

Народилася в с. Харьківці Пирятинського р-ну (нині Лубенського р-ну) Полтавської обл. Закінчила філологічний факультет (романо-германське відділення) Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1949). Після закінчення університету працювала вчителем у школі, редактором підручників з англійської мови при видавництві «Радянська школа» (1950). Кандидат філологічних наук (з 1964), доцент кафедри англійської мови (з 1970).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1951 по 1981 рр. на посадах викладача (1951–1952), старшого викладача (1952–1968), доцента (1970–1982) кафедри англійської мови. Основний напрям наукових досліджень – лексикологія та історія англійської мови.

17 листопада – 105 років від дня народження Анатолія Павловича



Дрофаня (1919–1988), письменника, журналіста, члена Спілки письменників України (1958). Випускник НДІ (1938).

Народився в м. Прилуки Чернігівської обл. В 1935 р. закінчив Ічнянську семирічну школу, після чого продовжив освіту на робітничому факультеті при Ніжинському педагогічному інституті. В 1938 р. вступив на філологічний факультет Київського університету. У зв'язку з війною закінчив його тільки в 1945 р. Працював у редакціях республіканських газет «Молодь України», «Колгоспне село» та журналі «Україна». Друкуватися почав з 1945 р. Першу книжку видав у 1956 р.

Автор 18 книг оповідань і повістей для дітей та дорослих. Окремі твори Дрофаня перекладено російською, білоруською, казахською, німецькою мовами.

19 листопада (7 листопада за ст.ст.) – 170 років від дня народження



Матвія Івановича Соколова (1854–1906), славіста, екстраординарного професора НІФІ князя Безбородька кафедри російської словесності (1889).

Народився в с. Спаське Мишкінського повіту Ярославської губернії. Навчався в Борисоглібському духовному училищі в Угличі (1864–1870) і Ярославській духовній семінарії (1870–1874). Закінчив історико-філологічний факультет Санкт-Петербурзького університету (1879).

Екстраординарний професор Ніжинського історико-філологічного інституту на кафедрі російської словесності (1881–1889). У 1888 р. захистив в Санкт-Петербурзькому університеті дисертацію на ступінь магістра «Матеріали і замітки із стародавньої слов'янської літератури». За свої праці був зарахований в Санкт-Петербурзькому університеті до вченого ступеня доктора російської словесності (1902) без надання дисертації. Екстраординарний професор (1889), ординарний професор (1902) Московського університету, на якій пропрацював до кінця життя. Автор понад 20 наукових праць.

21 листопада – 75 років від дня народження **Ніни Фотіївни**



Мудряк (1949), старшого викладача кафедри філософії.

Закінчила Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка (1974).

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1976 по 1989 рр.

Основний напрям наукових досліджень – потреби та інтереси навчальної діяльності учнів та студентів.

23 листопада – 110 років від дня народження **Арсена Даниловича**



Батурського (1914–?), кандидата філологічних наук (1960), проректора з навчально-наукової роботи.

Народився в с. Вовча Балка Ольшанського р-ну Одеської обл. В 1940 р. закінчив Запорізький державний педагогічний інститут, річні курси підготовки викладачів для вищих навчальних закладів при Київському університеті (1952), аспірантуру Київського державного університету 69м. Т. Г. Шевченка (1954).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1952 по 1982 рр. на посадах старшого викладача, доцента, завідувача кафедри української мови (1952–1953), декана філологічного факультету (1954–1958), проректора по навчальній роботі (1967–1976), доцента кафедри української мови (1976–1982).

Основний напрям наукових досліджень: культура мови, використання фразеологічних конструкцій у гумористичних творах, емоційна лексика, лексика російської мови як засіб індивідуалізації.

Нагороджений Орденом Вітчизняної війни II ступеню та медалями «За оборону Кавказу» і «За перемогу над Німеччиною».

26 листопада (14 листопада за ст. ст.) – 130 років від дня народження



Миколи Неоновича Петровського (1894–1951), історика-медієвіста, археографа, дослідника історії України XVII–XVIII ст., доктора історичних наук, професора (1939), член-кореспондента АН України (1945). Випускник НІФІ (1919).

Народився в с. Кудрівка Сосницького повіту Чернігівської губернії (нині Сосницького р-ну Чернігівської обл). В 1915 р. закінчив Чернігівську духовну семінарію; в 1919 р. – історичне відділення Історико-філологічного інституту князя Безбородька в Ніжині. У 1919–1923 рр. вчителював у школах Чернігівщини.

Працював у Ніжинській вищій школі на посадах викладач історії (1924–1928), професор НІНО (1928–1933). Науковий співробітник (1925–1926), керівник історичної секції (1926–1933) Науково-дослідницької кафедри історії культури і мови при Ніжинському інституті народної освіти.

В 1928–1930 рр. – науковий співробітник Науково-дослідницької кафедри історії України при ВУАН. У 1934–1936 рр. – науковий співробітник рукописного відділу і відділу стародруків Всенародної бібліотеки України. В 1937–1941 рр. – старший науковий співробітник Інституту історії України АН УРСР. В 1939 р. захистив докторську дисертацію в Інституті історії АН СРСР. В 1941–1942 рр. – старший науковий співробітник Інституту суспільних наук АН УРСР, в 1942–1944 рр., в 1947–1951 рр. – завідувач відділу археографії Інституту історії України АН УРСР. Одночасно з 1944 р. – завідувач кафедри історії України Київського державного університету.

Автор понад 200 наукових праць, в тому числі упорядник хрестоматії в двох томах «Історія України в документах і матеріалах» (1939, 1946), співавтором колективних праць: «Хронологія історії України» (2 випуски, 1938, 1940), «Історія України: короткий курс» (1940), «Нариси з історії України» (6 випусків, сигн. 70м.70., 1939; Вип. 1, Уфа, 1942; Вип. 2, Торонто, 1943). Нагороджений орденом «Трудового Червоного Прапора» (1944), медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні» (1945).

Помер 20 липня 1951 р., похований на Лук'янівському цвинтарі в м. Києві. На вшанування пам'яті про М. Н. Петровського в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя встановлено меморіальну дошку, де викарбувані імена видатних вчених і письменників, які працювали і вчилися в інституті, зокрема й ім'я М. Н. Петровського.

28 листопада – 110 років від дня народження **Дмитра Дмитровича**



Герасименка (1914–1986), кандидата філологічних наук (1968). Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1941).

Закінчив Ніжинський медичний технікум (1933), Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1941).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1944 на посадах старшого викладач кафедри української мови з 1950, проректора із заочного навчання (1968–1970), старшого викладача кафедри української мови (1970–1973), доцента кафедри української мови (1973–1977), керівник-методист педпрактики 1979 р.

Об'єктом наукового інтересу була творчість Ю. Федьковича.

29 листопада – 75 років від дня народження **Людмили Петрівни Сидорець** (1949), старшого викладача кафедри вокально-хорової майстерності. Випускниця НДПШ ім. М. В. Гоголя (1975).



Народилася в с. Успенка Лутугинського р-ну Ворошиловградської (нині Луганської обл.). Закінчила Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя (1975).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1975 по 2006 рр. на посадах концертмейстера кафедри музики і співу (1975–1984), викладача (1984–1988), старшого викладача (1988–1991) кафедри музичного виховання, старшого викладача (1991–1997), акомпаніатора (1997–2006) кафедри вокально-хорової майстерності.

Основний напрям наукових досліджень – музична педагогіка.

30 листопада – 75 років від дня народження **Наталії Леонідівни Білої** (1949), кандидата педагогічних наук (1985), доцента кафедри інструментально-виконавської підготовки (1989).



Закінчила Львівську державну консерваторію (1974).

Працювала у Ніжинській вищій школі з 1985 по 2021 рр. На посадах старшого викладача (1985–1988), доцента кафедри інструментально-виконавської підготовки (1989–2021). Авторка понад 30 наукових праць.

Основний напрям наукових досліджень – музична педагогіка, педагогіка вищої школи.

ГРУДЕНЬ

3 грудня (21 листопада за ст. ст.) – 210 років від дня народження **Леоніда Платоновича Рудановського** (1814–1877), генерал-майора, повного кавалера орденів святих Анни, Володимира і Георгія. Випускник Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1832).



Народився в м. Ніжині. Навчався у Ніжинській гімназії вищих наук кн. Безбородька (1826–1832). Батько працював учителем повітового училища, інспектором гімназії. У пам'ять про батька заснував при Гімназії дві стипендії. У 1838 р. у званні підпоручика був направлений на навчання у Імператорську Російську Академію, а після закінчення у 1842 р. направлений на військову службу на Кавказ, де і прослужив майже 20 років. У чині генерал-лейтенанта залишив військову службу та поселився у своєму родовому маєтку у Мрині. Нагороджений орденом Білого Орла.

8 грудня – 75 років від дня народження **Федора Трохимовича**



Євсеєва (1949–2002), кандидата філологічних наук (1987), доцента кафедри світової літератури та історії культури (1988).

Народився в с. Біла Криниця Глибоцького (нині Чернівецького р-ну) Чернівецької обл. Закінчив Чернівецький державний університет (1975) та аспірантуру Інституту мистецтва, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського (1983). Працював учителем, старшим лаборантом кафедри російської літератури Чернівецького державного університету.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1977 по 2002 рр. Займав посади асистента (1977–1983), викладача (1983–1984), старшого викладача (1984–1986), заступника декана філологічного ф-ту (1986), доцента кафедри світової літератури та історії культури (1988–2002). Основний напрям наукових досліджень – українська та російська фольклористика, ритуалознавство, славістика, культурологія. Автор понад 65 наукових праць.

Помер 20.07. 2002 р.

13 грудня – 190 років від дня народження **Миколи Івановича**

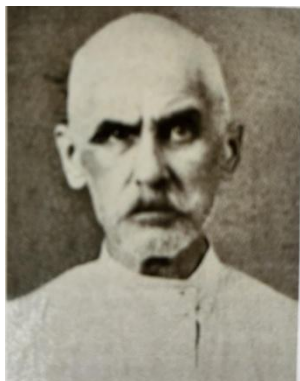


Арістова (1834–1882), історика, публіциста, педагога, професора.

Народився в Тамбовській губернії. Закінчив Казанську духовну академію (1858). Захистив дисертацію на ступінь магістра в Санкт-Петербурзькому університеті (1866). Викладав російську історію в Казанському (1867–1869), Варшавському (1869–1873), Харківському (1873–1875) університетах.

В 1875–1882 рр. – професор Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька. Очолював кафедру російської історії. Розробляв питання вітчизняної історії та історіографії. Присвятив ґрунтовну працю історичному значенню творів Миколи Гоголя, брав діяльну участь у роботі Археографічної комісії та етнографічного відділу Російського географічного товариства, член Московського археологічного товариства (з 1869). Помер у Ніжині.

13 грудня – 155 років від дня народження **Євгена**



Олександровича Черноусова (1869–після 1934), українського вченого у галузі античної та візантійської історії. Випускник НІФІ (1859).

Народився в с. Шкрябіне Стародубського повіту Чернігівської губернії. Закінчив успішно Ніжинську гімназію у 1891 р, а у 1895 р. з відзнакою історичне відділення Ніжинського історико-філологічного інституту князя Безбородька. До 1904 р. викладав у Юр'ївському реальному училищі. В 1901–1902 рр. склав екзамен на ступінь магістра загальної історії в Петербурзькому університеті що надавало право викладати у вищих навчальних закладах.

У 1904 р. одержав призначення на посаду наставника-керівника і викладача історії та географії в гімназію при Ніжинському історико-філологічному інституті. У 1905–1906 рр. читав лекції із загальної історії на історичному відділенні НІФІ кн. Безбородька.

У 1906 р. за рішенням попечителя Київської навчальної округи отримав призначення директора Новгород-Сіверської чоловічої гімназії, де він одночасно обіймав посаду і голови педагогічної ради жіночої гімназії. У 1908 р. перевели на ті ж посади до м. Кобеляки Полтавської губернії. Працював приват-доцентом на кафедрі загальної історії Харківського університету (1910). Одночасно був викладачем Вищих жіночих курсів і 2-ої чоловічої гімназії. У 1918 р. обрано деканом Українського історико-філологічного факультету в Полтаві.

Наукова спадщина становить близько десятка монографій і статей та кількох не надрукованих рукописів, разом з тим, частина з них не втратила своєї актуальності і науковості в наш час.

18 грудня – 70 років від дня народження Миколи Васильовича



Папучі (1954), доктора психологічних наук, завідувача кафедри загальної та практичної психології, професора, (2004–).

Народився с. Михайлівка Михайлівського р-ну Запорізької обл. У 1977 р. закінчив природничий факультет Харківського державного університету ім. Н. В. Каразіна.

Працює в Ніжинській вищій школі з 1984 року по теперішній час. У 1989 р. захистив кандидатську дисертацію та здобув науковий ступінь кандидата психологічних наук. Займав посади асистента, старшого викладача, доцента кафедри психології (1997–1999),

проректора по соціально-педагогічним питанням (1991–1994), директора обласного ліцею при НДУ ім. М. В. Гоголя (1994–1998), завідувача кафедри психології (1999–2001). 2001–2004 рр. навчався в докторантурі при Інституті психології імені Г. С. Костюка. Завідувач кафедри загальної та практичної психології, професор (2004–).

Автор понад 200 наукових праць, в тому числі 8-х монографій, 20 публікацій навчально-методичного характеру, більше 50 статей опубліковані у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях. Керівник лабораторії когнітивної психології особистості (спільної з Інститутом психології імені Г.С. Костюка НАПН України). Член Української психологічної асоціації.

Відмінник освіти України (1998). Нагороджений нагрудним знаком «За наукові досягнення» (2005), почесною грамотою Головою Чернігівської обласної державної адміністрації «За вагомий особистий внесок у розвиток освіти», обл. грамотою Кабінету міністрів України «За багаторічну сумлінну працю та високий професіоналізм» (2011).

19 грудня – 105 років від дня народження Миколи Андріановича



Лескевича (1919–2002), кандидата педагогічних наук (1963).

Народився в м. Бобровиця Чернігівської обл. Закінчив Київський педагогічний інститут імені О. М. Горького за спеціальністю «Викладач педагогіки і психології» (1946). Захистив дисертацію в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова в 1965 р.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1946 по 1983 рр. на посадах викладача (1946–1950), старшого викладача (1950–1967), доцента кафедри педагогіки (1967–1971), завідувача кафедри педагогіки (1971–1976), декана філологічного факультету. Займався вивченням історії освіти в Україні і, зокрема Ніжинської вищої школи. Автор багатьох наукових праць.

Учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджений Орденом Вітчизняної війни II ступеню, медаллю «За перемогу над Німеччиною в Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.».

19 грудня – 105 років від дня народження Василя Івановича



Солдатов (1919–?), доцента кафедри марксизму-ленінізму. Випускник НДПІ ім. М. В. Гоголя (1947).

Закінчив Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М. В. Гоголя, фізико-математичний факультет у 1947 році.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1947 по 1963 рр. на посадах викладача кафедри педагогіки (1947–1949), старшого викладача кафедри філософії та політекономії (1949), декана історико-філологічного факультету (1954–1956), декана фізико-математичного факультету (1956–1959), завідувача кафедри марксизму-ленінізму (1959).

Учасник Великої Вітчизняної війни, має урядові нагороди: Орден «Червоної Зірки» і три медалі. Автор понад 15 наукових праць.

19 грудня – 95 років від дня народження Зої Яківни Ряполової



(Агульнікової) (1929–1989), кандидата філологічних наук (1966), доцента кафедри російської мови (1989).

Народилася в с. Обуховка Старооскольського р-ну Курської обл. (нині Белгородської, РФ). Закінчила історико-філологічний факультет Кишинівського державного університету (1950). Після закінчення університету працювала викладачем, старшим викладачем російської мови в Молдавській РСР (1950–1978). В 1974 р. присвоєно звання доцента. З 1978 по 1986 рр. працювала доцентом на кафедрі російської мови при Київському державному інституті іноземних мов.

Працювала в Ніжинській вищій школі з 1986 по 1989 рр. на посаді доцента кафедри російської мови. Основний напрям наукових досліджень – сучасна російська мова і російська діалектологія. Учасниця Великої Вітчизняної війни.

22 грудня – 95 років від дня народження Сергія Уляновича



Забілика (1929–?), викладача кафедри історії.

Закінчив історичний факультет Львівського державного педагогічного інституту у 1956 році. Працював учителем історії та директором в школах (1949–1967), викладав історію СРСР на підготовчих курсах Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка.

Працював у Ніжинській вищій школі з 1968 по 1971 рр. На посадах асистента, викладача кафедри історії КПРС і наукового комунізму.

31 грудня – 100 років від дня народження Петра Хомича Білого



(1924–2002), визначного вченого-історика, талановитого педагога, кандидата історичних наук (1956), доктора історичних наук, професора (1982).

Народився в м. Олевськ, нині Житомирська обл. Закінчив Київський педагогічний інститут ім. О. М. Горького (1951).

Працював у Ніжинській вищій школі з 1952 по 1963 рр. На посадах старшого викладача (1952–1958), доцента кафедри марксизму-ленінізму (1958–1960), декана філологічного факультету (1956–1960 за сумісництвом), доцента кафедри історії КПРС (1960–1963).

Подальша його педагогічна і наукова діяльність пов'язана з Полтавою – доцент кафедри історії КПРС і філософії Полтавського педагогічного інституту (1963–1968); доцент кафедри КПРС Полтавської філії Львівського торгово-економічного кооперативного інституту (1969–1978), від 1974 р. – у Полтавському кооперативному інституті: доцент, завідувач кафедри історії КПРС (1979–1990). Трагічно загинув у 2002 році.

Цього року виповнюється

245 років від дня народження **Михайла Васильовича Білевича** (1779–?), педагога, професора німецької словесності та професора кафедри політичних наук Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1821–1833), публіциста (псевдонім – «Русин з Бистриці»).

Закінчив Львівську гімназію, Львівський університет, Петербурзьку Академію. У 1833 р. виїхав до Санкт-Петербургу, працював викладачем училища для дітей придворних служителів, згодом до Кишинєва, де і помер. Дотримувався консервативних поглядів у навчанні та вихованні гімназистів.

235 років від дня народження **Івана Івановича Лембаха** (1789–?), учителя німецької мови.

Працював у Харківському інституту благородних дівичь, Харківській гімназії, Київській гімназії; лектором німецької словесності Ніжинського ліцею кн. Безбородька (1833–1840). Після виходу у відставку виїхав до Харкова, де і помер.

230 років від дня народження **Івана Яковича Ландражина** (1794–?), професора французької словесності Ніжинської гімназії вищих наук ім. кн. Безбородька (1822–1830).

Народився у Франції. Закінчив Паризьке філотехнічне училище, здав екзамени у Віленському університеті. Блискуче знав французьку мову та літературу, ґрунтовно російську і латинську мову.

17 травня 1822 р. був затверджений на посаді молодшого професора французької словесності Гімназії вищих наук князя Безбородька, де продовжував викладати до 1830 року. За сумісництвом виконував обов'язки бібліотекаря. Під час ніжинської справи про «вільнодумство» з'ясувалося, що Ландражин давав читати гімназистам Вольтера, Монтеск'є, Гельвеція, Руссо за що у 1830 р. був звільнений з посади.

230 років від дня народження **Якова Яковича Лельєвра** (1794–?) – лектора французької словесності Ніжинського ліцею кн. Безбородька (1832–1847).

Народився в м. Алансон (Франція). Освіту здобув у м. Алансоні та Паризькому університеті. 1819 р. виїхав у Росію з метою працевлаштування. У Рішельєвському ліцеї обіймав посади: наглядача, ад'ютанта та професора. З 1820 по 1832 рр. не перебував на службі, а давав приватні уроки і вивчав російську мову.

17 грудня 1832 р. був призначений лектором французької словесності в Ніжинський фізико-математичний ліцей князя Безбородька. З 1840 р., після відкриття Ніжинської гімназії при Ліцеї, працював учителем французької мови. Обидві посади обіймав до 1847 р. Звільнений за власним бажанням. У бібліотеці НДУ імені Миколи Гоголя зберігається праця Я. Я. Лельєвра та книги з його автографом.

215 років від дня народження **Олексія Івановича Колишкєвича** (1809–?), випускника Ніжинської Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1829).

Перші поетичні спроби відносяться до Гімназійного періоду. Його вірш «Русские мелодии» був опублікований в журналі «Галатея», 1829, № 3. Працював в Орловській Казенній Палаті.

215 років від дня народження **Михайла Олександровича Ріттера** (1809–?), випускника Гімназії вищих наук кн. Безбородька (1829), однокурсника Миколи Гоголя.

Згодом чиновник Міністерства фінансів. В Гімназійні часи писав вірші.

210 років від дня народження **Олександра Герасимовича Андрієвського** (1814–?), інспектора Ніжинського Юридичного ліцею (1859–1863).

200 років від дня народження **Юлія Івановича Штейна** (1824–?), лектора німецької літератури у Юридичному ліцеї кн. Безбородька (1867–1876).

Згодом переведений до Прилуцької гімназії.

190 років від дня народження **Захара Ілліча Шморгуна** (1834–1876), священика та законовчителя Юридичного ліцею кн. Безбородька (1862–1871), магістра богослов'я.

Закінчив Чернігівську семінарію та Київську духовну академію.

185 років від дня народження **Миколи Федоровича Фоккова** (1839–1902), мовознавця.

В 1868 р. закінчив Імператорський С.-Петербурзький університет. Працював учителем грецької та латинської мов у гімназіях Росії, окружним інспектором С.-Петербурзького навчального округу (з 1877). У Київському університеті обіймав посаду приват-доцента кафедри класичної філології історико-філологічного факультету (1884–1889). Читав курс грец. Словесності. В 1889 р. переведений до НІФІ кн. Безбородька на посаду в. о. екстраординарного професора кафедри класичної філології. Працював до 1891 р. Досліджував граматику грецької мови. Помер 20.11.1902.

145 років від дня народження **Наума Ілліча Давидова** (1879–?), викладача кафедри математики.

Закінчив Петербурзький технологічний інститут, механічне відділення (1909). Працював у НІНО (1922–1923) на посаді викладача кафедри математики. Написав книгу «Наиболее трудные задачи по алгебре» (Петербург, 1905).

140 років від дня народження **Лазара Ароновича Биховського** (1884–?), викладача Ніжинського інституту народної освіти.

Закінчив Київський університет, медичний факультет (1910). Працював у НІНО (1931–1935). Займав посаду доцента соціальної гігієни.

135 років від дня народження **Івана Миколайовича Ромера** (1889–?), викладача соціально-економічних дисциплін, декана факультету соціального виховання старшого концентру НІНО (1929–1930).

Закінчив Томський педагогічний інститут (1909), Одеський університет, юридичний факультет (1914). З 1925 по 1929 рр. працював директором Кам'янського

педагогічного технікуму (Донецька обл.). В 1932 р. працював на посаді декана шкільного факультету Полтавського ІНО, а потім перейшов на посаду керівника кафедри економіки.

130 років від дня народження Миколи Івановича Руткевича (1894–?), викладача ІНО (1929–1932).

Закінчив Київський університет, історико-філологічний факультет (1918). Займав у ІНО посади професора, завідувача кафедри економіки та історії економічних вчень.

125 років від дня народження Ганни Миколаївни Куїс (1899–?), асистента кафедри педагогіки. Випускниця ІНО (1927).

Народилася в с. Нова Парафіївка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Закінчила ІНО (1927), факультет соціального виховання. Працювала у штаті викладачів ІНО (1927–1930), аспірант науково-дослідної кафедри ІНО (1927–1929), асистент кафедри педагогіки та дидактики, завідувача педпрактикуму з мови та літератури (1929–1930).

Заарештована 02.11.1937 р., як дружина зрадника Батьківщини, ув'язнена на 8 років. Реабілітована 1956 р.

125 років від дня народження Сергія Митрофановича Марича (1899–?), педагога, вченого-бібліографа.

Навчався у Київському університеті на фізико-математичному факультеті природничого відділення, закінчив Київський інститут народної освіти, факультет професійної освіти агробіологічного відділення (1929). Працював у Ніжинському інституті соціального виховання (1932–1934). Займав посади викладача педагогічних дисциплін (1932–1933), фізичної географії, землезнавства та біології (1933–1934), вченого бібліографа (1934). Зазнав політичних переслідувань та репресій (1934).

120 років від дня народження Панаса Мусійовича Тихого (1904–?), помічника директора в учбових справах (1932), асистента кафедри математики. Випускник НІСВ (1932).

Закінчив Ніжинський інститут соціального виховання (1932). Зазнав політичних переслідувань та репресій (1934).

110 років від дня народження Петра Савича Гордієнка (1914–1942), педагога, учасника підпілля у Ніжині. Випускник НДПІ ім. кн. М. В. Гоголя (1941).

Народився на Сумщині в бідній селянській родині. Закінчив літературний факультет Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя (1941). Працював у Ніжині завучем і викладачем російської мови і літератури в школі піонервожатих до серпня 1941 р. Під час Другої світової війни працював художником і актором у Ніжинському театрі, увійшов у підпільну групу Володимира Мочульського. Був арештований, деякий час перебував в тюрмі. Незважаючи на тортури, не зламався, нікого з підпільників не видавав. Розстріляний в 1942 р.

110 років від дня народження **Таїсії Федорівни Унявко** (1914–1942), педагога, учасниці підпілля у Ніжині. Випускниця НІІ (1939).



Народилась в с. Должок Кам'янець-Подільського р-ну Хмельницької обл. Закінчила біологічний факультет Ніжинського педагогічного інституту (1939). Працювала вчителем в Ніжинській школі № 2. Під час Другої світової війни входила до складу ніжинської підпільної організації Володимира Мочульського. Працюючи секретаркою в бургомістра, вона слухала відомості по радіо, друкувала листівки, збирала відомості про німців. 4 квітня 1942 р. була арештована разом з іншими патріотами підпілля та розстріляна.

Хроніка подій із життя Ніжинської вищої школи

- **1859 р.** М. Гербель підготував і видав накладом 600 примірників перший нарис «Лицей князя Безбородько», присвячений пам'яті князя О. Г. Кушелева-Безбородька. Повторне видання вийшло в 1881 р. під назвою «Гимназия высших наук и лицей князя Безбородько».
- **1869 р.** Посаду директора зайняв Михайло Корнійович Чалий (1816–1907), відомий український письменник, педагог, перший біограф Т. Шевченка.
- **1894 р.** В інституті з ініціативи проф. М. М. Бережкова, А. В. Добіаша та ін. було створене Історико-філологічне товариство, яке мало своє наукове періодичне видання «Сборник Историко-филологического общества при Институте кн. Безбородько в Нежине». Головою товариства був спочатку директор Інституту проф. Ф. А. Гельке, а потім проф. І. Г. Турцевич.
- **1894 р.** В Ніжинському історико-філологічному інституті кн. Безбородька було відкрито читальню, в якій студенти мали право користуватися основним фондом бібліотеки.
- **1909 р.** Урочисто відкрито меморіальну дошку з написом: «Здесь учился Гоголь с мая 1821 по июнь 1828 года», яка й нині прикрашає фасад університету.
- **1909 р.** З ініціативи проф. П. О. Заболотського та М. М. Сперанського створено кімнату-музей Миколи Гоголя.
- **1914 р., 25 квітня.** Студенти інституту відзначили 100 років від дня народження Т. Шевченка, незважаючи на заборону царизму.
- **1919 р., 26 січня.** Нарком освіти В. П. Затонський підписав розпорядження про передачу навчального закладу на утримання держави. Історико-філологічний інститут завершив своє існування.
- **1924 р.** За ініціативою проф. Я. М. Колубовського створено педологічний кабінет-лабораторію, де протягом чотирьох років досліджувались обдарованість, емоції дітей, проводились дослідження з рефлексології.
- **1924 р.** Почали виходити «Наукові записки Ніжинського ІНО», вийшло 10 томів.
- **1924 р.** З метою залучення студентської молоді до краєзнавчих студій за ініціативи В. С. Євфимовського при Ніжинському інституті народної освіти було створено історико-архівний гурток.
- **1924 р.** Створено науково-дослідну кафедру історії культури і мови.
- **1924 р., 1 лютого.** Бюро вузу прийняло рішення про українізацію інституту, все діловодство та викладання усіх навчальних предметів переводилося на українську мову. Для надання допомоги співробітникам та викладачам були відкриті курси.

- **1929 р.** Репресії у зв'язку зі «справою СВУ». Серед арештованих – Петро Одарченко.
- **1933–34 рр.** Нова хвиля репресій в Ніжинському педінституті.
- **1934 р.** Відбувся перший випуск Ніжинського педагогічного інституту. 238 випускників стали вчителями середніх шкіл.
- **1934 р.** Приєднання до Інституту Мринського педагогічного технікуму. Розпочалася підготовка вчителів початкових класів.
- **1934 р.** Утворився факультет природознавства.
- **1934 р.** За розпорядженням Музейного відділу НКО УРСР всі рукописи, рідкісні видання Гоголіани, а також значну кількість стародруків було передано до Всенародної бібліотеки України (зараз НБУ ім. В. І. Вернадського).
- **1939 р.** Указом Президії Верховної Ради СРСР за значні успіхи в підготовці педагогічних кадрів та в зв'язку із 130-річчям автора «Ревізора» інституту присвоєно ім'я Миколи Васильовича Гоголя.
- **1939 р.** Бібліотеці НДПІ ім. М. В. Гоголя передано двоповерхове приміщення по вул. Гоголя, 4 (колишній купецький клуб).
- **1939 р.** Бібліотека поповнилась зібраннями книг проф. В. І. Резанова (610 томів) та М. М. Бережкова (560 томів).
- **1939 р.** Останній випуск робітфаку при інституті. За 18 років його закінчило 1540 робітників і селян.
- **1949 р.** Відкрито факультет англійської мови, який функціонував до 1959 р.
- **1964 р.** Відкрито музично-педагогічним факультет.
- **1964 р.** Ректором НДПІ ім. М. В. Гоголя. призначено кандидата історичних наук, доцента Горбача Василя Матвійовича (1918–2001 рр.)
- **1979 р.** Проведено першу Міжнародну гоголівську конференцію, яка надалі проходить періодично. Започатковано систематичне вивчення в Ніжині творчості М. Гоголя.
- **1989 р., 25 лютого.** Засновано Ніжинське Товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка (установчі збори відбулися в НДПІ ім. М. В. Гоголя до 175-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка).
- **1994 р.** Засновано хор «Світич» (керівники Людмила Шумська та Людмила Костенко).
- **1999 р., 20 вересня.** Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя відвідав перший космонавт України Леонід Каденюк.
- **1999 р., 22 вересня.** Створено Ніжинський Центр Гуманітарної співпраці з українською діаспорою Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (Постанова № 1100 Кабінету Міністрів України).
- **1999 р., 13 жовтня.** Приїзд до Гоголівського вузу Прем'єр-міністра України В. П. Пустовойтенка.
- **1999 р.** Створено навчально-методичний центр у м. Новгород-Сіверську.
- **2004 р., 15 жовтня.** Утворення Ніжинського державного університету на базі Ніжинського державного педагогічного університету імені Миколи Гоголя (розпорядження Кабінету Міністрів України № 744-р від 15.10.2004 р.)
- **2009 р.** З нагоди 200-річчя Миколи Гоголя у Ніжинській вищій школі встановлено відзнаку Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя – медаль «Микола Гоголь».
- **2009 р.** Започатковано викладання французької мови на факультеті іноземних мов Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.
- **2009 р., 2 квітня.** Медаллю «Микола Гоголь» нагороджений університетський музей М. В. Гоголя за активну культурно-просвітницьку діяльність, популяризацію життєвого шляху і творчості Миколи Васильовича Гоголя.
- **2009 р., 14 травня.** З благословення Предстоятеля УПЦ Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Володимира єпископ Ніжинський і Прилуцький Іриней передав

у дар Музею рідкісної книги НДУ ім. Миколи Гоголя примірник факсимільного видання «Пересопницького Євангелія».

- **2009 р., 12 жовтня.** До Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя завітав Голова Верховної Ради України Володимир Михайлович Литвин.
- **2014 р., 17 жовтня.** У залі Гоголівського корпусу відбулася зустріч із народним депутатом України Лілією Гриневич.
- **2019 р., жовтень.** Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя відвідав ведучий телепрограми «Сьогодні» на телеканалі «Україна» Олег Панюта.
- **2019 р., 8 листопада.** У Гоголівському університеті пройшла Міжнародна наукова конференція: «Жінка в освіті та науці», приурочена до 100-річчя початку жіночої освіти у Ніжинській вищій школі.

При складанні Календаря була використана наступна література:

- 1. Викладачі Ніжинської вищої школи** : бібліографічний покажчик. Ч. 2. 1920–1940 ; Ч. 3. 1940–1970 / укладачі: Л. В. Гранатович, Т. П. Скатерна. – Ніжин : НДПУ ім. М. В. Гоголя, 2000. – 246 с.
- 2. Викладачі Ніжинської вищої школи** : біобібліографічний покажчик / упоряд.: Л. П. Косовських, В. І. Манжай, С. М. Морейченко та ін.; НДУ імені Миколи Гоголя. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2005.
Ч. 4 : 1970–2005, Кн. 1 : Загальноуніверситетські кафедри. Факультет іноземних мов. Факультет культури і мистецтв. Історико-юридичний факультет. Природничо-географічний факультет. – 2005. – 236 с.
Ч. 4 : 1970–2005, Кн. 2 : Фізико-метематичний факультет. Філологічний факультет. Факультет психології та соціальної роботи. Бібліотека. – 2005. – 170 с.
- 3. Гранатович Л. В. Викладачі Ніжинської вищої школи** : бібліографічний покажчик. Ч. 1. 1820–1920 / Л. В. Гранатович. – 2-е вид., переробл., доп. – Ніжин : НДПУ ім. М. В. Гоголя, 2001. – 244 с.
- 4. Енциклопедія сучасної України** / НАН України, Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т енциклопедичних досліджень НАН України. – Київ, 2001–2022. – Т.1–24.
- 5. Євреї в Ніжині** : наук. зб. / Чернігівська обласна єврейська організація, Іудейська релігійна громада міста Ніжина, Ніжинське міське товариство української мови імені Тараса Шевченка «Просвіта». – Ніжин : Просвіта, 2001. – 179 с. : фото. – (Ніжинська старовина ; вип. III).
- 6. І дорогий, і незабутній**: спогади випускників університету / ред. Т. Д. Пінчук ; НДУ імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2005. – 236 с.
- 7. Календар знаменних і пам'ятних дат міста Ніжина на 2019 рік** / уклад. : Л. Г. Гусева, В. М. Фінкельштерн ; відп. за вип. О. Є. Єкименко. – Ніжин : Вид. ПП Лисенко М. М., 2019. – 88 с. : іл.
- 8. Моціяка П. П.** Ніжинський історико-філологічний інститут князя Безбородька у портретах його директорів : монографія / П. П. Моціяка. – Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2011. – 310 с. : іл.
- 9. Кавунник О. А.** Музиканти Ніжина : музично-краєзнавчий довідник / О. А. Кавунник ; Національна Всеукраїнська музична спілка, Ніжинська міська рада, Управління культури, Благодійний фонд «Ніжен». – Ніжин : Міланік, 2008. – 188 с. : портр. – (200-річчю Миколи Гоголя присвячується).
- 10. Ніжин: древній і завжди юний** : добірка матеріалів досліджень з історії, краєзнавства та топоніміки Ніжина за останні роки ХХ століття / упоряд. Л. Б. Петренко. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2004. – 384 с. : карти, портр, іл.
- 11. Ніжинська вища школа у спогадах студентів і викладачів** : у 2 т. / укладачі: Г. В. Самойленко, О. Г. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015.
- 12. Пінчук Т. Д. Зірки залишають слід...** [Кн. 1] / Т. Д. Пінчук. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2005. – 115 с. : фотоіл., портр. – (До 200-ліття Ніжинської вищої школи).

- 13. Пінчук Т. Д. Зірки залишають слід...** Кн. 2 / Т. Д. Пінчук. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2006. – 130 с. : фотоіл., портр. – (До 200-ліття Ніжинської вищої школи).
- 14. Самойленко Г. В. Нежинская филологическая школа. 1820–1990** / Г. В. Самойленко. – Нежин : НГПИ, 1993. – 170 с.
- 15. Самойленко Г. В. Ніжинська вища школа: сторінки історії** / Г. В. Самойленко, О. Г. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя ; Ніжин : Аспект-Поліграф, 2005. – 420 с.
- 16. Самойленко Г. В. Ніжинська вища школа в життєвих та творчих долях її випускників:** [у 2 т.]. Т. 1. 1820–1920 / Г. В. Самойленко, О. Г. Самойленко ; передмова авторів. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2020. – 370 с. : іл., фот.
- 17. Самойленко Г. В. Ніжинська вища школа в життєвих та творчих долях її випускників:** [у 2 т.]. Т. 2. 1920–2020 / Г. В. Самойленко, О. Г. Самойленко ; Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2020. – 465 с.

Іменний покажчик

А

Андрієвський О. Г. 77
Арістов М. І. 72
Архангельський В. М. 49
Астаф'єва М. М. 54

Б

Базілі К. М. 18
Балашов Л. С. 19
Барис Я. С. 28
Бартиш О. В. 10
Батурський А. Д. 69
Безпалій О. І. 20
Белоусов (Білоус) М. Г. 33
Бельський П. О. 13
Биховський Л. А. 77
Біла А. С. 25
Біла Н. Л. 71
Білан М. І. 44
Білевич М. В. 76
Білий П. Х. 75
Блажко М. І. 26
Богма О. Л. 48
Бойко І. Д. 57
Бойко Микола Павлович 34
Бойко Михайло Петрович 37
Бондаревський О. М. 19
Борисюк С. О. 15
Боровик В. В. 12
Бровченко М. Ф. 37
Бузинний О. Т. 59
Бурда М. І. 5
Бурлака А. П. 50
Бучин А. П. 62

В

Ващишина Д. Л. 48
Ведмеденко Б. Ф. 65
Великохат'єво Ф. Д. 32
Власенко В. І. 56
Володченко Ж. М. 39
В'ялий М. Г. 35

Г

Галета В. Г. 27
Герасименко Д. Д. 70
Гессе М. П. 25
Гетьман Л. І. 33
Гоголь М. В. 26

Голуб Н. В. 61
Гольдфельд А. С. 22
Гордієнко П. С. 78
Грицай А. М. 4
Гроздовська О. Г. 4
Громовий П. О. 6

Д

Давидов Н. І. 77
Даллада Т. Г. 49
Данилевський О. С. 50
Делімарський Ю. К. 33
Дзюбанова Н. М. 46
Добровольська О. П. 20
Дороган І. М. 42
Дрофань А. П. 68

Є

Євсєєв Ф. Т. 72
Євсєєва О. В. 13
Євтушенко Є. Д. 7
Євфимовський В. С. 46
Єгорова В. С. 23

Ж

Жданович Л. І. 21

З

Забілик С. У. 74
Заєць Г. Д. 29
Закалюжний В. М. 51
Заплішний І. І. 5
Збанацький Ю. О. 3
Зятківська Р. Г. 32

І

Івашута М. М. 17
Ігнатенко В. А. 58
Іконник В. М. 56

К

Каганов Ю. А. 34
Казачков І. В. 41
Капустянський І. Н. 54
Каснер Н. В. 38
Кашпровський Є. І. 52
Кириченко І. М. 47
Кладинога В. С. 63
Клипа Н. І. 62
Коваленко В. О. 29
Коваленко С. О. 8
Коваль С. О. 62

Козлов О. Г. 48
Козлова С. М. 44
Колесник І. В. 31
Колесник Л. І. 21
Колишкевич О. І. 76
Коломієць Л. І. 24
Комісарчук А. А. 61
Кондратенко Л. М. 27
Коновалова Т. І. 8
Косихін О. С. 51
Костенецький Г. О. 11
Костенко Л. В. 31
Костін О. В. 55
Костюк М. М. 49
Костюченко В. А. 3
Крутиус В. П. 11
Кубрак В. М. 47
Кузьменко П. І. 38
Кудлай А. П. 46
Куїс Г. М. 78
Кукольник Н. В. 54
Кундюба І. Д. 30
Курсон В. В. 63
Кучменко Е. М. 24
Кушніренко М. І. 66
Л
Ландражин І. Я. 76
Лашенко В. Ф. 56
Левін Б. Н. 32
Лельєвр Я. Я. 76
Лембах І. І. 76
Лескевич М. А. 74
Лілеєв М. І. 67
Лобань Л. О. 40
Лукашова Н. І. 15
Лук'янюк Г. П. 51
М
Малахатко Л. І. 58
Малюга С. М. 45
Марисова І. В. 40
Марич С. М. 78
Мартов А. А. 18
Мельник Н. А. 44
Мельник О. В. 10
Мельник Т. В. 10
Мисник Л. М. 36
Мирон І. В. 55
Михальський Є. М. 25
Михед П. В. 42
Мороз І. М. 38
Мощицька О. О. 61
Мудряк Н. Ф. 69

Н
Наливайко Д. С. 65
Незабитовський В. А. 17
Нестеренко П. А. 14
Нікітін П. В. 14
Новіков С. Т. 60
О
Овдієнко П. П. 35
Онiпко О. П. 6
Остапенко І. С. 41
Отрощенко Г. М. 6
П
Павлюк В. І. 64
Панасенко Н. А. 59
Папуча М. В. 73
Пасічник С. В. 26
Пашун А. Д. 35
Пащенко В. М. 29
Петровський М. Н. 70
Пілянкевич М. І. 67
Плісецький М. М. 9
Полулях В. В. 45
Потапенко С. І. 8
Проскура М. І. 60
Р
Рiтгер М. О. 77
Роготченко О. П. 19
Розен В. А. 53
Ромер І. М. 77
Ростовська О. В. 9
Рудановський Л. П. 71
Руденко М. П. 23
Руткевич М. І. 78
Рябов А. П. 28
Ряповалова (Агульнікова) З. Я. 74
С
Семенiхін А. В. 16
Сементовський М. М. 21
Семиклiн Н. І. 23
Сергiєв Д. Ф. 28
Сидоренко Т. О. 52
Сидоренко О. Г. 57
Сидорець Л. П. 71
Сипченко Ф. С. 4
Сікорський В. Б. 7
Собко П. І. 36
Соколов М. І. 69
Солдатов В. І. 74
Спаський І. Г. 22
Спринчак Я. О. 64
Старун І. І. 60
Стратилат М. І. 66

Т

Тверітінова Т. І. **59**
Тимошенко П. Ф. **12**
Тимченко Т. М. **12**
Тихий П. М. **78**
Ткаченко О. О. **45**
Томека В. Й **43**
Тульчій В. І. **50**
Тулов М. А. **66**

У

Унявко Т. Ф. **79**
Устінова К. Г. **39**

Ф

Фокков М. Ф. **77**
Фомін В. В. **11**
Фохт Р. А. **7**

Х

Харитонов І. К. **16**
Харицький І. А. **37**
Хоменко А. Б. **43**

Ч

Черноусов Є. О. **72**
Чуприна М. С. **67**

Ш

Шаль Р. Г. **36**
Шахрай О. Б. **68**
Шекера І. М. **58**
Шилова Г. П. **30**
Шморгун З. І. **77**
Штейн Ю. І. **77**

Щ

Щербина А. О. **30**

Я

Яковець Н. І. **16**
Янушевський В. І. **53**

Науково-бібліографічне видання

Відповідальний за випуск:
Морозов О. С. – директор бібліотеки

Упорядники:

Косовських Л. П., Мухомодєєва Н. В.
Макет обкладинки: Мухомодєєва Н. В.

Ніжинська вища школа: викладачі і випускники:

календар знаменних і пам'ятних дат на 2024 рік